Pedagogická fakulta
Faculty of Education
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
University of South Bohemia in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra tělesné výchovy a sportu

Bakalářská práce

Historie tělesné výchovy a sportu ve Vodňanech

Vypracoval: Jakub Miklas

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Jan Štumbauer, CSc.

České Budějovice, 2023

Pedagogická fakulta
Faculty of Education

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
University of South Bohemia in České Budějovice

University of South Bohemia in České Budějovice

Faculty of Education

Department of Sports Studies

Bachelor thesis

History of physical education and sport in Vodňany

Author: Jakub Miklas

Supervisor: doc. PaedDr. Jan Štumbauer, CSc.

České Budějovice, 2023

Bibliografická identifikace

Název bakalářské práce: Historie tělesné výchovy a sportu ve Vodňanech

Jméno a příjmení autora: Jakub Miklas

Studijní obor: Jednooborové BTV

Pracoviště: Katedra tělesné výchovy a sportu PF JU

Vedoucí bakalářské práce: doc. PaedDr. Jan Štumbauer, CSc.

Rok obhajoby bakalářské práce: 2023

Abstrakt:

Práce se zabývá historií tělesné výchovy a sportu ve Vodňanech od jejích počátků až do současnosti. Práce je zpracována do čtyř období. První období je od počátků historie tělesné výchovy ve Vodňanech až po konec první světové války. Druhé období je od konce první světové války do konce druhé světové války. Třetí období je vymezeno roky 1945 až 1989 a poslední období od roku 1989 až po současnost, tedy do roku 2023.

Klíčová slova: oddíl, Sokol, tělovýchovná jednota, sportovní klub

Bibliographical identification

Title of the bachelor thesis: History of physical education and sport in Vodňany
Author's first name and surname: Jakub Miklas

Field of study: BTV 1

Department: Department of Sports studies

Supervisor: doc. PaedDr. Jan Štumbauer, CSc.

The year of presentation: 2023

Abstract: This thesis deals with History of physical education and sport in Vodňany from its beginning to present day. This thesis is processed to four chapters. The first one is from the beginning of history of physical education in Vodňany to the end of World War one. The second chapter is from the end of World War one to the end of World War two. The third chapter is delimitated from 1945 to 1989 and the last chapter is from 1989 to present day.

Keywords: partition, Sokol, physical training unity, sports club

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě (nebo v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí) archivovaných fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum.

Podpis studenta

Poděkování

Děkuji vedoucímu mé bakalářské práce, panu doc. PaedDr. Janu Štumbauerovi, CSc. za odborné vedení, věcné připomínky a vstřícnou spolupráci.

Obsah

1 Úvod ... 8
2 Metodologie ... 9
2.1 Cíl, úkoly, předmět práce ... 9
2.1.1 Cíl práce ... 9
2.1.2 Úkoly práce ... 9
2.1.3 Předmět práce ... 9
2.2 Metody práce ... 9
2.3 Rozbor pramenů a literatury ... 10
3 Nástin vývoje a historie města Vodňany ... 11
4 Tělesná výchova a sport ve Vodňanech do roku 1918 ... 16
4.1 Tělovýchovná jednota Sokol Vodňany ... 16
4.2 Počátky fotbalu ve Vodňanech ... 21
4.3 Historie sportů ve Vodňanech do roku 1918 ... 22
4.3.1 Šachy ... 22
5 Tělesná výchova a sport ve Vodňanech od roku 1918 do roku 1945 ... 24
5.1 Tělovýchovná jednota Sokol Vodňany ... 24
5.2 Historie sportů ve Vodňanech od roku 1918 do roku 1945 ... 29
5.2.1 Fotbal ... 29
5.2.2 Klub československých turistů ... 33
5.2.3 Okrašlovací spolek ... 34
5.2.4 Dělnická tělocvičná jednota ve Vodňanech ... 36
5.2.5 Orel ... 36
5.2.6 Junák ... 37
5.2.7 Lední hokej ... 38
5.2.8 Házená ... 39
5.2.9 Tenis ... 40
5.2.10 Šachy ... 40
5.2.11 Další sporty ... 40
6 Tělesná výchova a sport ve Vodňanech od roku 1945 do roku 1989 ... 42
6.1 Tělovýchovná jednota Sokol Vodňany ... 42
6.2 Historie sportů ve Vodňanech od roku 1945 do roku 1989 ... 44
6.2.1 Fotbal ... 44
6.2.2 Basketbal ... 49
6.2.3 Stolní tenis ... 50
6.2.4 Umělecká gymnastika ... 50
6.2.5 Odbíjená ... 51
6.2.6 Pozemní hokej ... 52
6.2.7 Šachy ... 52
7 Tělesná výchova a sport ve Vodňanech od roku 1989 do roku 2023 ... 53
7.1 Tělovýchovná jednota Sokol Vodňany ... 53
7.2 Historie sportů ve Vodňanech od roku 1989 do roku 2023 ... 57
7.2.1 Fotbal ... 57
7.2.2 Stolní tenis ... 59
7.2.3 Metaná ... 61
7.2.4 Další sporty ... 62
8. Závěr ... 64
Prameny a literatura ... 66
Použité zkratky ... 67

1 Úvod

Tato bakalářská práce se věnuje historii tělesné výchovy a sportu ve Vodňanech. Sport mě zajímal již od útlého věku, a proto jsem si také vybral toto téma bakalářské práce. Vodňany jsou město blízko mému bydlišti tak jsem se rozhodl zpracovávat historii sportu právě o tomto městě. Celá práce je rozdělena do 5 částí. V té úvodní je rozebírána obecná historie Vodňan a jeho vývoj v průběhu staletí. Nejdůležitějším letopočtem je pro Vodňany rok 1336, kdy se staly městem. Nachází se zde také výzkumný ústav rybářství, který spolupracuje s Jihočeskou univerzitou.

V následujících částech se již věnuji popisu sportu a tělesné výchovy, co se ve Vodňanech provozovala. První období můžeme datovat od roku 1869, kdy byla ve Vodňanech založena sokolská jednota, jež byla součástí i všech dalších sledovaných období. První období končí první světovou válkou, tedy rokem 1918. Kdy vzniká i samostatný Československý stát.

Druhé období začíná od roku 1918 a táhne se do konce další světové války, což znamená do roku 1945. Zde se již vyskytují i další spolky, kromě Sokola a oddílu fotbalu, který se též vyskytuje v každé sledované etapě. Fotbal je ve Vodňanech nejvíce sledovaný a také nejúspěšnější sport s bohatou historií, což je poměrně překvapivé na tak malé město.

Další sledované období začíná po druhé světové válce, což znamená, že trvalo poměrně dlouhou dobu, než se sport vrátil do původní podoby před válkou. To ale netrvalo příliš dlouhou, protože přišly další problémy s nástupem komunistického režimu v roce 1948. S tím jsou spojeny i problémy sokolské jednoty, která nebyla pro nastupující režim přijatelná. Toto období se datuje až do roku 1989, kdy končí i komunistický režim.

Poslední období můžeme ohraničit končícím rokem 1989 až dodnes, tedy do roku 2023. Zde se dozvídáme o obnovené činnosti Sokola, též o úspěších i pádech fotbalového klubu a také stolním tenise nebo metané, které jsou ve Vodňanech v posledních letech velmi oblíbené.

2 Metodologie

2.1 Cíl, úkoly, předmět práce

2.1.1 *Cíl práce*

Cílem této práce je zpracovat historii tělesné výchovy a sportu ve Vodňanech od jejích počátků do současnosti. Zpracování je s pomocí všech tištěných pramenů, periodik, archivních pramenů a internetových zdrojů.

2.1.2 *Úkoly práce*

- Provézt detailní obsahovou analýzu veškerých dostupných písemných pramenů, tištěných pramenů, periodik, internetových zdrojů a archivů.
- Zpracovat stručný přehled obecné historie města Vodňany.
- Chronologicky zpracovat přehled tělesné výchovy a sportu ve Vodňanech od roku 1869 do roku 2023.
- Zpracovat soubor obrázků a fotografií a jejich popisků a zařadit je do textu.
- V závěru práce sepsat ucelený souhrn a popsat splnění zadaných cílů.

2.1.3 *Předmět práce*

Z hlediska obsahového je předmět práce zaměřen na historii organizované tělesné výchovy a sportu ve Vodňanech.

Z hlediska časového je předmět práce zaměřen na chronologické uspořádání historie tělesné výchovy a sportu ve Vodňanech od jejích počátků do současnosti. Tedy od roku 1869 od vzniku první organizované tělovýchovné jednoty Sokol až do roku 2023.

Z hlediska územního je předmět práce zaměřen na tělovýchovné a sportovní činnosti v současném katastru území města Vodňany.

2.2 Metody práce

V této bakalářské práci jsem použil standardní historické metody, které umožňují vyhledávat a porovnávat data z historie, nejvíce jsem využil detailní obsahovou analýzu, tím jsem získal materiály z archivních fondů, kronik oddílů, dostupné literatury periodik, internetu, a především tištěných pramenů. V této práci je použita metoda přímá, protože práce popisuje historii převážně z tištěných pramenů. Dále jsem použil metodu progresivní, která sleduje události v jejich časovém sledu. A jako poslední jsem používal metodu chronologickou, neboť jednotlivé sportovní oddíly, odbory a organizace jsou řazeny chronologicky podle data jejich vzniku. V práci jsou dodržovány dobové názvy města Vodňany.

2.3 Rozbor pramenů a literatury

Pro mojí práci historické povahy jsem nejvíce využíval archivních knih a pramenů dostupných ve Statním okresním archivu Strakonice. Nejvíce jsem v mojí práci čerpal z knihy 100 let vodňanské tělovýchovy a sportu, která byla napsaná Karlem Burdou ke 100. výročí založení Sokolské jednoty ve Vodňanech. V knize byl sepsán ucelený přehled všech sportů, které se zde za uplynulých 100 let provozovaly a nebyla zaměřená jen Sokolskou jednotu.

Též jsem využíval oficiálních internetových zdrojů, jako jsou stránky města Vodňany nebo oficiální stránky tělovýchovných organizací. V archivu byly dohledatelné i historické vodňanské nebo strakonické tisky, které obsahovaly informace o Vodňanech. Můžeme zmínit tiskoviny jako jsou Vodňanské noviny, Vodňanský zpravodaj nebo Strakonický deník.

Další velmi cenný zdroj pro čerpání informací byla kniha Vítězství a prohry vodňanského fotbalu: 100 let SK Vodňany 1896–1996. Jak již název napovídá, kniha byla sepsána k výročí 100 let vodňanského fotbalu. V knize je velmi podrobně popsán vývoj vodňanského klubu, ať již mužských týmu nebo mládeže.

Po roce 2000 nenalezneme mnoho publikací, které by se věnovaly sportování ve Vodňanech. Jednou z nejnovějších knih je kniha 140 let vodňanského Sokola, jež byla opět sepsaná k příležitosti výročí v roce 2009. Můžeme zde naleznout hlavně podrobný popis činnosti Sokola za první republiky a také po roce 1989, kde je možné najít i souhrn největších úspěchů v ostatních sportech.

3 Nástin vývoje a historie města Vodňany

První zmínka o Vodňanech pochází z 11. a 12. století. Prameny nezmiňují přímo město Vodňany, ale osadu Vodná, která se nacházela v místech, kde dnes nalezneme děkanský kostel. Jižní Čechy jsou známé jako oblast s rybníkářskou tradicí, podle toho pravděpodobně Vodňany získaly i svůj název. Jelikož se rozkládají uprostřed této oblasti. I kvůli těmto skutečnostem se dnes ve Vodňanech nachází i Střední rybářská Vyšší odborná škola vodního hospodářství a ekologie. [1]

Díky poloze mezi rybníky se Vodňanům dostalo označení České Benátky. Vzhledem k tomu, že Vodňany se nalézaly na staré obchodní stezce, jejich důležitost postupně stoupala a z malé osady se postupně vypracovala v tržní osadu ležící na březích řeky Blanice. Zmiňovaná obchodní stezka se táhla z Prachatic na Prahu. [2] Po příchodu řemeslníků a obchodníku, kteří se zde usazovali, se nakonec z Vodňan stalo městečko.[3]

Jedním z nejdůležitějších letopočtů pro Vodňany je rok 1336, kdy se staly královským městem a společně s Pískem a Českými Budějovicemi měly jednu z nejsilnější pozic na jihu. Královským městem se staly díky privilegiím Jana Lucemburského, který právě v tomto roce listinu privilegií udělil. Pozice Vodňan se stále vylepšovala hlavně díky postavení, na již zmiňované obchodní stezce. [4]

V roce 1337 byly Vodňany povýšený na podkomorské královské město, to znamenalo, že již nepodléhaly pod správu Písku, kde se nacházel purkrabí. Nadále již tedy nebyly podřízeným městečkem. Za vlády Karla IV. Vodňany nabyly nových práv, které se týkaly i jednoduššího ekonomického růstu města. Jednalo se například o svobodné nakládání s majetkem, což znamenalo lehčí rozdání dědictví. Ve chvíli, kdy za sebou zemřelý nezanechal žádnou závěť nebo neměl přímého dědice, majetek automaticky připadal nejbližšímu žijícímu příbuznému. Dalším privilegiem byla možnost postavit si dům, který mohl být využíván pro jejich zisky. Důležitý byl i vznik malé městské pečetě. [5]

[1] Historie Vodňan. https://www.muzeumvodnany.cz/muzeum-galerie/oddeleni/badatelna/historie-vodnan/historie-vodnan.
[2] Historie. https://www.vodnany.eu/historie/d-34987.
[3] Historie Vodňan. https://www.muzeumvodnany.cz/muzeum-galerie/oddeleni/badatelna/historie-vodnan/historie-vodnan.
[4] Tamtéž.
[5] Kuča, K. (2011). *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, V-Ž (VIII. díl).* Praha: Libri, s.334.

V době husitských válek se Vodňany staly jednou ze tří husitských republik, poté co byly dobyty vojsky Jana Žižky.[6] Město se během první poloviny 15. století stalo velmi zámožné. To platí i pro jeho občany. Můžeme naleznout několik odkazů, které na to poukazují. Konaly se například sbírky na koupele pro chudé spoluobčany, ke kterým se někdy přidávalo i několik piv. Jiní zas po 1 haléři přispívali na roční rozdělování chudým. To se následně týkalo oblečení, živení sirotků, dotování nemocnice. Nezapomínalo se ani na vzdělávání, proto bylo rozdělováno něco i chudým žákům. [7]

Během druhé poloviny 15. století nejdříve Vladislav II. potvrdil všechna privilegia náležící Vodňanům. Následně ještě udělil právo pečetit červeným voskem. Na počátku 16. století se zde sice nacházel zámek, ale byl neobydlený. Tak jak bylo 15. století pro Vodňany úspěšné, tak během druhé poloviny 16. století a první poloviny 17. století se město dostalo do obrovské krize. Vše začalo v roce 1547, kdy se město připojilo k povstání stavu proti Ferdinandovi I. Ještě větší hospodářskou krizi prohloubila Třicetiletá válka. V roce 1620 se Vodňany odmítly vzdát císařským vojskům. To mělo ničivé následky. Město ztratilo politickou svobodu, svobodu víry i jmění, a hlavně přišlo o status královského města. [8]

Na počátku 18. století se město začalo znovu stavět na nohy a roku 1710 se jim znovu podařilo stát se královským městem a získat zpět všechny svoje práva. Vývoj Vodňan pozastavil strašlivý a ničivý požár, který zasáhl téměř celé město. Vyhořel i kostel, škola, pivovar, radnice, a hlavně spoustu domů občanů. Městu narůstaly dluhy a k tomu, aby začalo znovu vzkvétat nepomáhaly ani další požáry a ničivá krupobití. [9]

Ekonomický růst začalo město zažívat až na počátku 19. století. Do popředí se dostávají tradiční řemesla a zemědělství. Velký vzestup zažívá i rybníkářství, které je pro tuto oblast typické. S ekonomickým růstem se vylepšovalo i zázemí, vzhled a infrastruktura města. Vzhledem k přestavbě hradeb vznikly i čtyři nové vjezdy do města. Také se přebudovalo i hlavní náměstí, které se svým vzhledem přiblížilo současnému vzezření. [10]

---

[6] Historie Vodňan. https://www.muzeumvodnany.cz/muzeum-galerie/oddeleni/badatelna/historie-vodnan/historie-vodnan.
[7] Klimeš, J. (1914). *Almanach: Kr. město Vodňany a okolí.* Vodňany: Okrašlovací spolek, s.14.
[8] Klimeš, J. (1914). *Almanach: Kr. město Vodňany a okolí.* Vodňany: Okrašlovací spolek, s.16,17.
[9] Klimeš, J. (1914). *Almanach: Kr. město Vodňany a okolí.* Vodňany: Okrašlovací spolek, s.18.
[10] Kuča, K. (2011). *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, V-Ž (VIII. díl).* Praha: Libri, s. 342.

V 19. století se zde vytvořil i známý vodňanský trojlístek básníků a spisovatelů Otakar Mokrý, František Herites a Julius Zeyer, kterého okouzlila místní krajina, a proto se Vodňany staly jeho útočištěm. [11]

Dalším významným rokem pro další vývoj Vodňan byl rok 1870. To se zde založila městská spořitelna. Po rozpačitých začátcích si místní obyvatele našli ke spořitelně cestu a po dalších 20 letech už byly ve spořitelně spořící účty za více než 2 milióny korun, což bylo na tehdejší dobu velmi vysoká částka. Pro větší důvěryhodnost se město rozhodlo za spořitelnu ručit veškerým svým majetkem a úspory.[12]

Rok 1904 se stal významných hlavně z hlediska pokroku a většího komfortu, protože ve Vodňanech vznikla nová elektrárna, která začala rozvádět elektrický proud do většiny domů ve městě. Též bylo zavedeno veřejné osvětlení v ulicích města a na náměstí. Zájem o elektřinu měly i ostatní obce a pro to, aby mohla zvýšit svoji kapacitu a dodávat i jim, tak musela rozšířit svůj majetek o elektrickou centrálu na řece Vltavě v obci Rysikov. V roce 1914 už elektrárna obhospodařovala elektrickým proudem všechny obce, ležící na trase Rysikov – Vodňany. K tomu se přidaly i některé obce z nejbližšího okolí. Elektrárna se tak stala i velmi důležitým přispěvatelem do městské kasy a díky tomu bylo možné dále rozvíjet město ve všech ohledech. V areálu elektrárny také vznikly parní, sprchové i vanové lázně.[13]

Vodňany nebyly příliš známé jako významné průmyslové město a to nezměnilo. Oproti jiným oblastem, kde se hojně průmysl rozvíjel a už na počátku 20. století si tím některá města vybudovala velmi důležitou pozici. To ale nebyl případ Vodňany, zde se průmysl rozvíjel velmi pomalu a Vodňany byly i před první světovou válkou považované spíše za město zemědělců a malých živnostníků. Příliš se to nezměnilo ani se založením první organizace „Všeodborný vzdělávací spolek Havlíček“. Tento spolek sice sdružoval mnoho řemeslníku z města, ale nikdy nebyl zakládán za účelem větší spolupráce. Sloužil

[11] Historie Vodňan. https://www.muzeumvodnany.cz/muzeum-galerie/oddeleni/badatelna/historie-vodnan/historie-vodnan.

[12] Berka, R., & Pazdera, J. (1986). *Vodňany - 650 let města 1336–1986*: Městský národní výbor ve Vodňanech, s. 24.

[13] Berka, R., & Pazdera, J. (1986). *Vodňany - 650 let města 1336–1986*: Městský národní výbor ve Vodňanech, s. 24, 25.

spíše jako informační spolek, kde si řemeslníci navzájem sdíleli své zkušenosti a diskutovali nová nařízení.[14]

Není možné zapomenout ani důležitý rok 1907, který byl důležitý hlavně pro rozvoj kulturního a společenského života ve Vodňanech. Tento rok totiž založil Antonín Dvořák tiskárnu v budově městské spořitelny. Začal se zde tisknout měsíčník s názvem Okrašlovatel. V průběhu dalších let se měsíčníku několikrát pozměnilo jméno. Ve 20. letech se jmenoval Náš domov a ve 30. letech si jeho vydaní vzal na starost sám Antonín Dvořák a pod jeho vedením se měsíčník přejmenoval na Vodňanské noviny, které byly vydávány až do roku 1941.[15]

Rozvoji průmyslu nepomohla ani vynechání z hlavní železniční tratě vedoucí z Plzně do Českých Budějovic, kvůli tomu zůstávaly v průmyslovém odvětí stále trochu upozaděny a byly známy spíše jako klidně město věnující se stále zemědělství a samozřejmě hlavně rybářství.[16]

Ve 20. století, v roce 1928, se instaloval i jeden ze známých symbolů Vodňan, pomník Jana Žižky, jako připomínka na husitské období. Vzhledem k rybníkářské tradici se zde v roce 1920 založila i Střední rybářská škola. To není jediná rybářská vzdělávací instituce ve Vodňanech.

Rok 1936 byl pro Vodňany ve znamení důležitého jubilea. Před 600 lety se Vodňany staly městem, a proto se toto výročí muselo náležitě oslavit. Konaly se obrovské slavnosti, jejichž součástí bylo například i divadelní představení, kdy se hrál historický román. Divadelní představení se konalo na sokolské louce a byly zde postaveny kulisy, které měly věrně připomínat náměstí ve Vodňanech z roku 1613. Tehdy bylo možné scénu postavit i díky štědrým darům stavitelů a živnostníku, kteří poskytli dřevo a další potřebné věci na dokončení stavby. Představení bylo velmi úspěšné, obsahovalo i živá zvířata, která se prohánělа po scéně. Též si divadlo vysloužilo pochvalu v několika jihočeských novinách.[17]

---

[14] Berka, R., & Pazdera, J. (1986). *Vodňany - 650 let města 1336–1986*: Městský národní výbor ve Vodňanech, s. 29.
[15] Berka, R., & Pazdera, J. (1986). *Vodňany - 650 let města 1336–1986*: Městský národní výbor ve Vodňanech, s. 32.
[16] Berka, R., & Pazdera, J. (1986). *Vodňany - 650 let města 1336–1986*: Městský národní výbor ve Vodňanech, s. 31.
[17] Berka, R. (2005). *Vodňany v období první republiky (ze zpráv dobového tisku):* Městské muzeum a galerie Vodňany, s. 56.

Rok 1938 byl zlomový v historii celého českého státu, ale Vodňany to přímo ovlivnilo přistěhováním několika prachatických obyvatel, kvůli odtržení Sudet a posunutí hranic.[18]

V roce 1953 na střední školu navázalo otevření Výzkumného ústavu rybářského a hydrobiologického, který má pod svou správou několik pokusných rybníčků, jejichž rozloha patří mezi největší v Evropě. V roce 2009 na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích vznikla nová Fakulta rybářství a ochrany vod. Výzkumný ústav se stal součástí Fakulty.[19]

Obrázek 1.
Návštěva Václava Havla ve Vodňanech 1995.

Muzeum Vodňany. https://www.muzeumvodnany.cz/muzeum-galerie/fotoserie/321-fotografie-z-navstevy-prezidenta-vaclava-havla-ve-vodnanech.

[18] Tamtéž.
[19] Historie. https://www.vodnany.eu/historie/d-34987.

4 Tělesná výchova a sport ve Vodňanech do roku 1918

4.1 Tělovýchovná jednota Sokol Vodňany

U zrodu tělovýchovné jednoty Sokol ve Vodňanech stál Antonín Herites, lékárník a také otec známého spisovatele Františka Heritese. Ten společné s dalšími aktivními občany, kteří se chtěli zapojit navázal na myšlenku Miroslava Tyrše. Společně založili Sokol 18. září 1869. Tedy pouhých 7 let po založení prvního Sokola v Čechách. Prvním předsedou se stal sám Antonín Herites, místopředsedou byl zvolen Karel Telátko a důležitou postavou byl ještě náčelník Valentin Cába.[20]

Cvičení v pod sokolským vedením začalo ihned po jeho založení, jednou z prvních činností byla střelba do terče, který se nacházel pod Radčickým vrchem.[21]

Sokolové také začali pořádat výlety do přírody doprovázené hudebním doprovodem. Členové ještě neměli své typické kroje, ale na výletě v červenci 1970 představili Sokolové svůj zbrusu nový prapor, který jednotu doprovázel jako symbol dlouhá letá. Na výletě proběhla také ukázka jednoduchých cviků, které měli Sokolové nacvičené ze svých pravidelných cvičení.[22]

Ale své největší umění a nacvičené kousky chtěli Sokolové ukázat až na prvním veřejném cvičení v září 1871. Cvičenci ukázali opět standartní prostocviky, ale také byl zařazen skok do dálky, cvičení na bradlech, hrazdě, koze, či na koni bez madel. Diváci byli nadšení z úžasných kousků, které cvičící předváděli, a to jen přispělo všeobecnému obdivu vůči Sokolu. S příchodem zimy se ale ukázal největší problém tehdejšího Sokola. Tím byly chybějící vnitřní prostory, protože do té doby se mohlo cvičit jen na venkovní zahradě, kde se daly trénovat jen jednoduché prostné cviky. V této problematice nastal posun až v roce 1872, kdy se o změnu zasadili i sami cvičící studenti, kteří dokázali vybrat solidní finanční obnos z pořádaného divadelního představení. Díky tomu se mohl vybavit potřebným nářadím sál v obecním hostinci, který si Jednota pronajala od Měšťanské besedy.[23]

V roce 1873 se v Praze konaly oslavy 100. výročí narození Josefa Jungmanna. Oslav se účastnila delegace vodňanské jednoty. Z těchto oslav byl také přivezen symbol

[20] Burda, K. (1969). *100 let vodňanské tělovýchovy a sportu*: T.J. Sokol Vodňany, s. 109.
[21] Tamtéž.
[22] Berka, R. (2009). *140 let vodňanského Sokola*: T.J. Sokol Vodňany, s. 6.
[23] Tamtéž.

kovového sokola, ten Vodňanům daroval V. Železný. Bohužel nebylo zjištěno, z jakých pohnutek tento čin vykonal. Můžeme se dočíst i o založení sokolské kapely, to proběhlo v roce 1875. Ve stejném roce byly také poprvé představeny sokolské kraje, které byly využity i při vystoupení kapely na cvičení v Lázních svaté Máří Magdalény, kam se Sokolové pravidelně vydávali. Tento rok je významný i pro další posun ve cvičení, protože jednota dostala povolení cvičit v sále na radnici.[24]

Období od roku 1875 až do roku 1880 přinášelo spíše oslabovaní sokolské činnosti a také ochaboval zájem připojit se k jednotě. To bylo způsobeno několika důvody. Jedním z nich bylo založení hasičského spolku v roce 1876. Tam přešli i někteří členové Sokola, kteří chtěli vyzkoušet něco nového. Kvůli věku také skončilo několik významných členů, kteří byli cvičiteli a tím také upadala kvalita cvičení. Mezi ně patřil i MUDr. Vladimír Haering, který byl proslulý svou pečlivou přípravou na jednotlivá cvičení a cvičícím málokdy odpouštěl nějaké náročné cvičení. Skončil hlavně z pracovních důvodů, jelikož byl velmi vytížen. Za svou záslužnou činnost pod hlavičkou Sokola byl ale jmenován čestným členem.[25]

Pro další rozvoj jednoty byl důležitý nástup 3 nových členů vedení. Jako jednatel v roce 1880 nastoupil Antonín Mokrý a do funkce náčelníků byli jmenování bratři Mostečtí, Matěj a Karel. Díky nim se znovu rozběhla naplno tělovýchovná činnost, což byl nyní hlavní cíl Sokola, po pár letech úpadku. Je třeba zmínit i záslužnou činnost Sokola ve prospěch dalších organizací, spolků, ale i pro kulturní rozvoj. Pokud měla sama nazbyt, tak se jednota snažila jednota v rámci darů a podpor pomoci těm, kteří to potřebovali. Jedním z nejvýraznějších může být darování 80 zlatých na znovupostavení pražského Národního divadla. Kam se vodňanští vypravili na představení a specifické je, že se tam vydali vodní cestou po Vltavě, kdy se plavili z Týna nad Vltavou. Vodňanská jednota také přispívala nově vznikajícím sokolským jednotám, aby měli co nejjednodušší rozjezd činnosti. Takovýchto příspěvku a darů bychom mohli najít desítky.[26]

V roce 1886 došlo k první změně vedení, kdy byl starostou zvolen Erhard Martan, který se o jednotu staral velmi dobře, ač již byl ve velmi pokročilém věku. Za jeho starostování jednota rozkvetla. Zajímavostí této doby je, že všichni funkcionáři Sokola

[24] Tamtéž.
[25] Berka, R. (2009). *140 let vodňanského Sokola*: T.J. Sokol Vodňany, s. 7.
[26] Berka, R. (2009). *140 let vodňanského Sokola*: T.J. Sokol Vodňany, s. 8.

nosili šerpy. Stále nebyl vyhrazen prostor přímo pro Sokoly, proto se cvičilo hlavně v Lázních sv. Máří Magdaleny. Z Ameriky v roce 1890 přijel František Zborník a tím nastartoval další zlepšení Sokola. Zavedl soustavné cvičení a značně jej rozšířil. [27]

Sjednocení sokolských jednot do větších organizačních celků plánoval již zakladatel Sokola Miroslav Tyrš, ten pro ně zvolil název župy. Prvotně byly župy rozděleny stejně jako Čechy, tedy po krajích. Například Středočeská a Východočeská. Jihočeši také dlouho neotáleli a první župa v jižních Čechách byla založena v roce 1885 v Českých Budějovicích. Oproti jiným nebyla nazvána po kraji, ve kterém se nacházela, ale po nejslavnějším jihočeském vojevůdci v Husitských válkách, Janu Žižkovi. Ale správa takto velkého území, která obsahovala velké množství sokolských jednot, byla velmi náročná. Proto se zástupci Sokola rozhodli rozdělit Žižkovu župu na dvě části. Dělící linií se stala řeka Vltava. Na pravém vltavském břehu zůstala původní Žižkova župa. A aby to bylo tematické, tak nově vznikající župa na levém břehu, dostala název přímo po husitském kazateli Janu Husovi. Tam spadala i Sokolská jednota Vodňany. První schůze byla naplánovaná na datum 3. května 1891. [28]

Obrázek 2.
Vodňanský Sokol v 90. letech 19. století.

Berka, R. (2009). *140 let vodňanského Sokola*: T.J. Sokol Vodňany, s. 7.

[27] Burda, K. (1969). *100 let vodňanské tělovýchovy a sportu*: T.J. Sokol Vodňany, s. 109.
[28] Historie župy.
https://zupajihoceska.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=2&Itemid=149.

V roce 1894 se ve Vodňanech uskutečnil slet Husovy sokolské župy. Toho sletu se ale účastnily i mnohé jednoty z cizích žup. Zastoupení zde měla dokonce i Pražská jednota. Celý slet se náramně vydařil, kdy oslnil hlavně sokolský průvod. Za tento slet dostala vodňanská jednota pochvalu přímo od náčelníka ČOS Vaníčka. Za tento slet se zasloužil, převážně, tehdejší starosta vodňanské jednoty Josef Šíp.[29]

Počátek 20. století byl pro Sokolskou jednotu Vodňany velmi úspěšný. V roce 1902 se Otakar Hirsch stal novým starostou. Advokát, který se snažil sjednotit všechny organizace pod Sokol. V tomto roce byla zřízena i veřejná knihovna. O dva roky později byl založen i ženský odbor sokola. Ale významným rokem pro další vývoj Sokola ve Vodňanech se stal rok 1905. To se podařilo postavit Sokolovnu, přímo pro účely Sokola. Byla to velmi nákladná záležitost a je téměř zázrak, že se to tehdejšímu starostovi Hirschovi povedlo dotáhnout do konce. Několikrát se totiž musel zvýšit rozpočet, který byl třeba pro výstavbu. Zásadní byly nakonec dary od místních občanů a občanů z okolních vesnic. Někteří darovali plné povozy potřebného materiálu. Podobně se zachovali i místní živnostníci, kteří se rozhodli obětovat něco ze svého podnikáni a darovat to ve prospěch stavby nové Sokolovny.[30]

[29] Burda, K. (1969). *100 let vodňanské tělovýchovy a sportu*: T.J. Sokol Vodňany, s. 110.
[30] Tamtéž.

Obrázek 3.
Nová Sokolovna v roce 1906 ve Vodňanech.

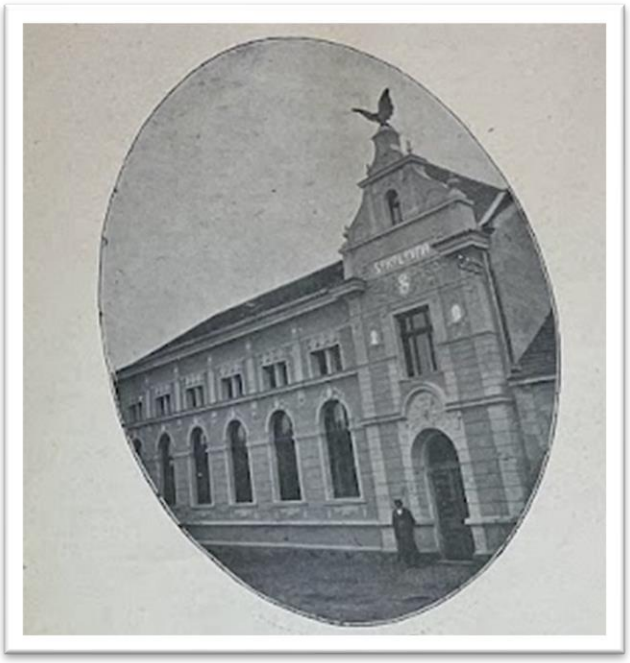

Moštecký, H. (1929). Pamětní list Vydaný u příležitosti 60 ti letého založení Tělocvičné jednoty: „Sokol“ Vodňany: Knihtiskárna Ant. Dvořáka ve Vodňanech, s. 9.

Na novou Sokolovnu si bylo i tak třeba půjčit u Městské spořitelny. Z celkové částky 35 tisíc dluh činil 15 tisíc. Ten se po dlouhá léta náročně splácel. Rozvoj Sokola potvrdil i následující rok, kdy přibyla další sokolská kategorie – dorost žákovský. V roce 1908 se objevil i první větší úspěch. Titul krajského přeborníka získal Jaroslav Černý na nářadí a Tomáš Špatný ve vzpírání 50 kg činky. Oba zvítězili na závodech v Protivíně u příležitosti župního sletu.[31]

1.světová válka samozřejmě zasáhla i do činnosti Sokola ve Vodňanech. 28. července 1914 se měl konat sokolský den, ten ale překazila mobilizace, která byla nařízena dva dny předem. Členové Sokola, pokladník Burda a malíř šibřinkových dekorací Boška, jsou prvními obětmi války. Již v září je Sokolovna přeměněna na ošetřovnu raněných a sokolské cvičení se přenáší do školy. S pokračující válkou nastává celková bída a těžké dny nejen pro Sokol. V Sokolu přestává cvičit žákovský dorost a ženský spolek. Ale pokračuje hraní divadel ve prospěch sbírek Českého srdce a Červeného kříže, kteří pomáhají lidem postiženým válkou. Ženy jsou mnohdy úplně

[31] Burda, K. (1969). *100 let vodňanské tělovýchovy a sportu*: T.J. Sokol Vodňany, s. 12.

bez zpráv o svých mužích, kteří byli na frontě. I přesto statečně pracují v Českém srdci a udržují omezenou činnost Sokola. [32]

V roce 1917 je v Sokolovně zrušena ošetřovna a znovu se alespoň částečně rozjíždí aktivita Sokola, která je spojena i s pronájmem louky u mostu od Podpůrného spolku, kde se nechalo zřídit letní cvičiště. Ideální poloha u řeky Blanice a ve stínu stromů dávala ideální podmínky ke sportu. Rok 1918 přinesl radostné zprávy, kdy se obyvatelstvo nejprve dočkalo konce války a následně i vyhlášení samostatného státu. To vyústilo i v pochod mladých členů Sokola, kteří sráželi dvojhlavého orla, jakožto rakouský symbol, z budov. Tento čin se ale ukázal jako předčasný, protože zprávy o osamostatnění nebyly pravdivé, a proto byli mladí členové zatčeni za rušení veřejného pořádku. Vyhlášení svobodného státu proběhlo až o týden později.[33]

4.2 Počátky fotbalu ve Vodňanech

Sokol se stal u vodňanského obyvatelstva velmi oblíbený, ale nadšenci do pohybu si začali nacházet zalíbení i v dalších sportech. Mezi tyto sporty patřily míčové hry nebo bruslení. Nejoblíbenější z nich ale byla kopaná, známější pod názvem fotbal. Proto se ve Vodňanech 19. října 1896 založil druhý sportovní klub. Jeho název zněl trochu netradičně: Bruslařsko-veslařský klub zábavný. Pod tento sportovní klub, jako jeden z jeho odborů spadala i kopaná. Jak lze vyčíst i z názvu sportovní klubu, fotbal určitě nebyl tím nejhlavnějším sportem, který se v tomto klubu provozoval. V zimě se jednalo o bruslení a sáňkování, v létě se naopak sportovci věnovali koupání a jízdě na lodičkách. Hlavním místem pro vykonávání těchto sportů se stala řeka Blanice a postavené koupaliště, které bylo známé spíš jako lázně. To se nacházelo proti současné líhni rybářské školy na Rechlí. Tento sportovní klub se tak tak stal základem pro fotbalový klub SK Vodňany, jehož název se po dobu jeho existence, i kvůli politickým poměrům, několikrát měnil. [34]

Podle těchto důkazů se fotbal provozoval ve Vodňanech již od roku 1896. Bohužel se nedochovaly žádné dokumenty a při psaní této knihy již nebyli ani žádní pamětníci, abychom určili, kdy se začaly organizovat oficiálně řízené zápasy, ve kterých se již

[32] Burda, K. (1969). *100 let vodňanské tělovýchovy a sportu*: T.J. Sokol Vodňany, s. 13.
[33] Tamtéž.
[34] Pazdera, J., & Řehoř, K. (1996). *Vítězství a prohry vodňanského fotbalu: 100 let SK Vodňany 1896–1996*: SK Vodňany, s. 5.

dodržovala jasně daná pravidla. Kdy se tedy odehrál úplně první oficiální zápas vodňanského klubu se již pravděpodobně nikdy nedozvíme. První zmínka o fotbalovém zápasy byla objevena až v roce 1969 a to díky ročence SK Strakonice. Ti v roce 1908 založili místní fotbalový klub a jako prvního soupeře si pozvali právě hráče z Vodňan. Výsledek nebyl zaznamenán. Ale byla zaznamenána sestava, díky které můžeme doložit prvního trenéra, jímž byl inženýr Jan Jilý. Ten současně ještě hrál jako útočník a byl i kapitánem mužstva. [35]

Ten ve svých vzpomínkách pro strakonickou ročenku rozpovídal, že fotbal se ze začátku ve Vodňanech týkal hlavně studentů o prázdninách. Vždy se čekalo až budou posečeny otavy a sklizeny louky, aby měli prostor pro provozování svého oblíbeného sportu. Také se trénovalo u stodoly na Bavorovské. Další zpráva o zápase, která je dochována pochází až z období před 1. světovou válkou. Tento zápas se odehrál také na louce. Jako místo zápasu posloužilo prostranství u Bolizonů mlýna. Umístily se tam branky, které se musely po zápase opět uklidit. Tento zápas se odehrál se soupeři z Budějovic. Prvním zápasem, ze kterého je známý i výsledek, je proti Protivínu v roce 1915. Konečný stav zápasu byl 3:3.[36]

Dopady 1. světové války se projevovaly ve všech oblastech. V jejím průběhu se tedy kromě zmiňovaného zápasu proti Protivínu neodehrávaly žádné zápasy, protože chuť ke sportu se samozřejmě rapidně snížila a kvůli mobilizaci nebylo spoustu hráčů ani umožněno zahrát si fotbal. Vše změnil konec války a také vyhlášení samostatného českého státu. [37]

4.3 Historie sportů ve Vodňanech do roku 1918

4.3.1 *Šachy*

Šachy mají ve Vodňanech dlouholetou tradici. Do roku 1918 se ale nedochovaly téměř žádné písemné zprávy o této specifické hře. Po celých jižních Čechách máme zmínky o šachových kroužcích již ke konci 19. století. To se týká i blízkých Českých Budějovic, Tábora nebo i Strakonic s Volyní. V Táboře jsou dohledatelné zmínky

[35] Tamtéž.
[36] Pazdera, J., & Řehoř K. (1996). *Vítězství a prohry vodňanského fotbalu: 100 let SK Vodňany 1896-1996*: SK Vodňany, s. 6.
[37] Tamtéž.

o kroužku již v roce 1870, zatímco ve Strakonicích až v roce 1910. To je velmi výrazný rozdíl a jen to dokládá, že ne vždy se dochovají všechny historické prameny.[38]

Významnou postavou, díky které se šachy začaly stávat velmi oblíbeným sportem ve Vodňanech se stal Antonín Pajer, učitel na základní škole. Od začátku 20. století se začal velmi výrazně podílet na jejich rozvoji společně s dámou v nedělní učňovské besídce. Nebyla to nijak organizovaná činnost a spíše se zde scházeli jednotlivci, kteří měli zájem o pár šachových partií.[39]

[38] Kadlec, K. (1983). *Historie šachu ve Vodňanech*: T.J. Sokol Vodňany, s. 5.
[39] Burda, K. (1969). *100 let vodňanské tělovýchovy a sportu*: T.J. Sokol Vodňany, s. 30.

5 Tělesná výchova a sport ve Vodňanech od roku 1918 do roku 1945

5.1 Tělovýchovná jednota Sokol Vodňany

Po vyhlášení samostatného českého státu se hned 3. listopadu 1918 konala slavnostní členská schůze Sokola. Stále probíhaly bujaré oslavy, lidé se objímali i na ulicích a všude vládla uvolněná atmosféra. Na této členské schůzi byla ustanovena „Sokolská stráž“, která měla dohlížet na pořádek. Nový prezident T.G. Masaryk projížděl 19. prosince Českými Budějovicemi. Na jeho uvítání jela početná skupina vodňanských členů Sokola, aby ho pozdravili a oslavili svého nového prezidenta.[40]

V roce 1919 Sokol slavil své 50. výročí od založení. Na počest tohoto jubilea byla svolána slavnostní valná hromada na 25. leden 1920, která nakonec nebyla tak slavnostní. Pod správou Sokola vznikl nový pěvecký kroužek, jehož předsedou se stal Vojtěch Řídký. Další valná hromada byla naplánovaná s roční prodlevou na 12. ledna 1921, zde byl novým předsedou zvolen František Hrubý a k němu byli zvoleni dalšího členové vedení Sokola, mezi které patřili nový jednatel Vláďa Jordák, pokladník František Němejc a náčelník František Parýzek.[41]

Činnost Sokola pokračovala v podobném duchu jako v předválečném období, TV i společenské aktivity se o mnoho nezměnily. Sokol se stále opíral o TV, která se výrazně rozšířila o cvičení na nářadí, kde se přeskakoval kůň či koza. Zařazeny byly i bradla a cvičení na hrazdě.[42]

Další novinkou toho roku bylo založení dvou nových poboček v Kloubě-Pohorovicích a na Pražáku. Probíhaly přípravy k VII. všesokolskému sletu a také proběhl župní slet v Dolních Velenicích. V roce 1921 se stala i jedna tragédie spojená se sokolským veřejným cvičením, které se konalo v červenci a sjelo se k němu velké množství okolních jednot. Cvičení proběhlo velmi úspěšně a velké nadšení probíhalo až do pozdních večerních hodin při živé hudbě. Na večerní vlak se poté vydali členové Husinecké jednoty. Do vlaku dokázali včas nastoupit, ten ale neujel ani 600, jelikož

[40] Moštecký, H. (1929). *Pamětní list Vydaný u příležitosti 60 ti letého založení Tělocvičné jednoty: „Sokol“ Vodňany:* Knihtiskárna Ant. Dvořáka ve Vodňanech, s. 7.
[41] Tamtéž.
[42] Berka, R. (2009). *140 let vodňanského Sokola*: T.J. Sokol Vodňany, s. 17.

z jedoucího vlaku vypadla dorostenka Marie Jilečková, kterou následně vlak přejel a na následky zranění na místě zemřela. To byla velmi smutná kaňka na úspěšném cvičení.[43]

Na valné hromadě v roce 1922 si sokolové zvolili za starostu Vojtu Řídkého, který jako starosta pokračoval ve vedení až do roku 1926. Nejdůležitější novinkou z roku 1923 bylo opravení místní Sokolovny. S Podpůrným vodňanským spolkem byla uzavřena smlouva o nájmu louky na dalších 40 let. Tím se prodloužila její funkce jako cvičiště. V roce se 1924 se vodňanští sokolové opět setkali s naším prvním prezidentem, T.G. Masarykem. Ten Vodňany navštívil při cestě na slavnost v Českých Budějovicích. Slavnostně mu byla ukázána rekonstruovaná Sokolovna a jako vzpomínku podepsal pamětní knihu.[44]

V roce 1925 byly Vodňany zvoleny místem pro slet Husovy župy. To znamenalo rozsáhlé přípravy, které se týkaly hlavně zarovnání cvičiště. Na této povinnosti se podílelo mnoho sokolských bratrů. Někteří svou činnost plnili svědomitě, jiní se těchto aktivit moc neúčastnili. K dorovnání plochy cvičiště dopomohly hlavně povozy rolníků z okolních Radčic, Křtětic, Stožic a Čičenic. Současně se zarovnáním plochy bylo rozhodnuto i o vybudování železobetonové tribuny pro přijíždějící diváky. Na poslední chvíli se rozhodlo i o stavbě kabin pro sportovce pod novou tribun. Práce probíhaly ve velké časové tísni, ale nakonec vše dobře dopadlo a kabiny byly včas připraveny na slet Husovy župy. I přes všechny možné překážky, které sletu předcházely, se podařilo připravit velmi podařený slet.[45]

[43] Moštecký, H. (1929). *Pamětní list Vydaný u příležitosti 60 ti letého založení Tělocvičné jednoty: „Sokol" Vodňany:* Knihtiskárna Ant. Dvořáka ve Vodňanech, s. 7,8.
[44] Moštecký, H. (1929). *Pamětní list Vydaný u příležitosti 60 ti letého založení Tělocvičné jednoty: „Sokol" Vodňany:* Knihtiskárna Ant. Dvořáka ve Vodňanech, s. 8.
[45] Tamtéž.

Obrázek 4.
Vodňanský Sokol a jeho cvičení v roce 1925.

Berka, R. (2009). *140 let vodňanského Sokola*: T.J. Sokol Vodňany, s. 19.

V roce 1926 se vzdal Vojtěch Řídký funkce a na valné hromadě se volil jeho nástupce, kterým se stal František Rothbauer. Nový starosta vstoupil do funkce s velkým nadšením a smělými plány. Jelikož se v tomto roce konal VIII. všesokolský bylo všechno úsilí napnuto do jeho příprav, aby mohla Vodňanská jednota v Praze oslnit. Zájem členů byl velký a nakonec se všechny přípravy vyplatily. Vzhledem k tomu, že se do Prahy vydaly oba dorosty i členstvo ve slavnostních krojích a v doprovodu sokolské hudby. Přesněji trubačů. Pro ty bylo během roku zakoupeno 11 dechových nástrojů. Právě trubači byli hlavní ozdobou vodňanské delegace a udělali největší dojem. A slet byl prohlášen za jeden z nejlepších, které jednota dělala.[46]

Po všesokolském sletu většinou poklesne zájem o jednotu a aktivity pod její hlavičkou. To samé se stalo i v roce 1927, ale jinak stále probíhala běžná činnost. O rok později byl stav ještě horší. Cvičení se neúčastní jak žáci, tak ani mužský dorost. To je v historii jednoty ojedinělá situace, a proto jednota vyzývá ke společné nápravě toho, co se přes tento rok stihlo zameškat. Situace byla totiž velmi kritická. Ale všichni činovníci si to uvědomovali a nesnažili se svalovat vinu jeden na druhého. Mnozí členové ale ani neplnili své povinnosti vůči jednotě. Ani rodiče se ale někdy nezajímali o své ratolesti, které do Sokola nedocházely.[47]

Začátek roku 1929 přinesl velmi smutnou zprávu, která ohlašovala úmrtí čestného člena Sokola a spisovatele Františka Heritese, který zemřel v Praze. Pohřeb se

[46] Moštecký, H. (1929). *Pamětní list Vydaný u příležitosti 60 ti letého založení Tělocvičné jednoty: „Sokol" Vodňany*: Knihtiskárna Ant. Dvořáka ve Vodňanech, s. 9.
[47] Moštecký, H. (1929). *Pamětní list Vydaný u příležitosti 60 ti letého založení Tělocvičné jednoty: „Sokol" Vodňany:* Knihtiskárna Ant. Dvořáka ve Vodňanech, s. 9,10.

ale konal ve Vodňanech a Sokol při něm hrál velkou roli. Dobrou zprávou bylo, že se začal otáčet žalostný stav docházky a cvičení v Sokole, kdy se opět začalo pravidelně cvičit. To znamenalo před příležitostí oslavy 60 letého trvání jednoty velký obrat. Na cvičení v okolních městech se vydaly početné výpravy. Velkou kaňkou v tomto jubilejním roce byla vichřice, která poškodila majetek Sokola, včetně Sokolovny.[48]

Obrázek 5.
Správní výbor Tělovýchovné jednoty Sokol Vodňany 1929.

Moštecký, H. (1929). Pamětní list Vydaný u příležitosti 60 ti letého založení Tělocvičné jednoty: „Sokol“ Vodňany: Knihtiskárna Ant. Dvořáka ve Vodňanech, s. 15.

Po roce 1929 už není tak podrobný popis činnosti Vodňanské jednoty možný. Je to trochu paradoxní, jelikož do této doby máme poměrně podrobné záznamy, hlavně díky pamětním listům. V nadcházejících letech byla činnost Sokola velmi bohatá, bohužel i kvůli okupaci a rozpuštění jednoty se archivní materiál nezachoval. Proto je možné čerpat a skládat historické události z této doby jen ze střípků zpravodajství ve

[48] Moštecký, H. (1929). *Pamětní list Vydaný u příležitosti 60 ti letého založení Tělocvičné jednoty: „Sokol“ Vodňany:* Knihtiskárna Ant. Dvořáka ve Vodňanech, s. 10.

Vodňanských novinách. Vzrůstá hlavně spolupráce a vzájemné doplňování tělesné výchovy a sportu. Co se týká sokolských akcí, je třeba zmínit hlavně každoroční akademie, které se pořádaly obvykle na narozeniny T. G. Masaryka. Některé roky se i uskutečnila druhá akademie k výročí založení samostatného státu 28. října. Mnohdy se uskutečňují tělocvičné večery na letním hřišti. Husovy oslavy se často konají ve spolupráci s jinými organizacemi.[49]

Růst fašismu v Německu ve 30. letech se promítá i do českého státu a činnosti Sokola. Nakonec to vyvrcholilo částečnou mobilizací v noci na 1. května 1938. To znemožnilo konání veřejného cvičení Sokola, kdy se ještě cvičenci z okolních jednot sjeli, ale vzhledem k situaci se událost neuskutečnila. Jistou jiskřičkou naděje v těchto temných časech byla účast žáků na X. sletu, a i v docházce jsou 3. nejlepší v župě. Podzimní činnost Sokola již ochromila všeobecná mobilizace a následné zabrání pohraničí. Po valné hromadě na začátku roku 1939 bylo do Sokolovny nainstalováno zařízení pro košíkovou. František Hrubý tento rok také dovršil 20 let, kdy vykonával funkci starosty Sokola. V tomto roce se také zintenzivnila příprava lehkoatletických přeborů, to vedlo k úspěších v přespolních bězích. Kdy se dorostenci v soutěžích umístili na 1. a 2. místě. Nelze také opomenout vzácný úspěch v ženských kategoriích. Prvenství pro vodňanské sokolky vybojovaly Jindra Vávrová a dorostenka Zlata Vojtíková. Ty vyhrály závody v plavání na župních plaveckých závodech. I muži zde zanechali svou stopu, jelikož v dorostenecké kategorii zvítězil Kabát a hned za ním skončil Čapek.[50]

Úspěšné roky sokolského sportu se s okupací změnily. Nejdříve byla zabrána Němci Sokolovna. Rozbité okno v Sokolovně se stalo záminkou pro Němce, aby obvinili členy Sokola za pokus o vloupání se do německého majetku. To vyústilo v sérii domovních prohlídek, výslechů a následně zatčení osmi členů Sokola, ke kterým se připojil i starosta města Jan Bukovský jako rukojmí. Došlo k tomu 28.3. 1941. Také rozpustili vodňanskou jednotu. To proběhlo o 4 týdny dříve, než nacisté rozpustili celou Československou obec sokolskou v Čechách a na Moravě. Za celou dobu války bylo v koncentračních táborech zabito (nebo zde zahynuli) i několik členů Sokola. Celkově se jednalo o 13 členů…[51]

[49] Burda K. (1969). *100 let vodňanské tělovýchovy a sportu*: T.J. Sokol Vodňany, s. 31.
[50] Burda K. (1969). *100 let vodňanské tělovýchovy a sportu*: T.J. Sokol Vodňany, s. 32.
[51] Burda K. (1969). *100 let vodňanské tělovýchovy a sportu*: T.J. Sokol Vodňany, s. 33.

5.2 Historie sportů ve Vodňanech od roku 1918 do roku 1945

5.2.1 *Fotbal*

Konec 1. světové války uvolnil napětí ve společnosti, a hlavně byla znovu příležitost a čas vykonávat volnočasové činnosti. Došlo k uvolnění nálady ve společnosti, lidé znovu dostávají chuť do života a navrací se většina předválečných společenských aktivit, mezi které samozřejmě patřil také sport a hlavně fotbal. S novým státem přichází i nová etapa vodňanského fotbalu. Nadobro se odděluje od Bruslařsko – veslařského klubu a poprvé je užit název SK Vodňany. Také jsou vybrány klubové barvy modra a bílá, které jsou pro klub charakteristické i v dnešní době, stejně jako hvězda na levé straně prsou, která se nachází i ve znaku klubu. [52]

Obrázek 6.
Obrázek A týmu z roku 1919.

Burda K. (1969). *100 let vodňanské tělovýchovy a sportu*: T.J. Sokol Vodňany, s. 67.

První hřiště je vybudováno jako víceúčelové na sokolské louce. Hřiště sloužilo jak ke hraní fotbalových zápasů, tak i ke cvičení členů Sokola a v případě potřeby i jiným sportům. Hřiště se stalo na dlouho dobu domácím stánkem Vodňan. Opět se zde využila vhodná poloha vedle řeky Blanice. V roce 1925 se hřiště dočkalo prodloužení své délky, ale hlavně se dočkalo nové železobetonové tribuny, pod kterou vyrostly nové kabiny. Na tribuně se nacházely dřevěné sedačky a na svou dobu se hřiště stalo opravdu velmi pokrokovým, a hlavně velmi využívaný. [53]

[52] Pazdera, J., & Řehoř K. (1996*). Vítězství a prohry vodňanského fotbalu: 100 let SK Vodňany 1896–1996*: SK Vodňany. s. 6.
[53] Tamtéž.

Ze začátku 20. let není dochováno moc záznamů z jednotlivých utkání, takže z tohoto období nelze vysledovat nějaké stálé výsledky. Můžeme se tedy dočíst vždy jen o jednotlivých výsledcích, které se dochovaly nebo se čerpalo ze vzpomínek pamětníků. Od června 1919 můžeme uvést třeba první poválečné derby s nedalekým Protivínem, které skončilo jednoznačným vítězství vodňanských, kteří svého soupeře deklasovali 5:0. Zápas, kteří skončil s nejvyšším rozdílem se uskutečnil proti Volyni. A Vodňany se radovali z vysokého vítězství 9:2. Mezi nejvýznamnější jména tehdejšího oddílu můžeme zařadit například Říhu, Opatrného, Nigrina, St. Lokvence nebo Kubíčka. Z dalších let není moc dostupných záznamů. Uvádí se, že v klubu vládl zmatek, a dokonce se spekulovalo i o ukončení činnosti klubu, ke kterému přispělo několik výprasků od silných soupeřů. Tato krize byla nakonec zažehnána a fotbal ve Vodňanech pokračoval i nadále.[54]

Krize se obrátila ve větší rozvoj klubu a v roce 1925 už ve Vodňanech můžeme nalézt 4 hrající mužstva. V tomto období jsou důležitými postavami v klubu Bedřich Kostomlatský a Franta Petráček. Nejenže byli skvělými hráči na hřišti, také přinesli do klubu tolik potřebný finanční kapitál. V roce 1926 vyhrál vodňanský klub „mistrovství“, jak se tehdejší místní soutěž jmenovala. To znamenalo i lepší soupeře ve vyšší soutěži. Z nichž můžeme jmenovat například Viktorii Plzeň. Z tohoto roku můžeme také naleznout nejstarší klubovou relikvii, jímž je vlajka Žižkovského týmu Praha.[55]

Pro soupeře nebylo zajíždění na hřiště Vodňan nic jednoduchého. Byla to poměrně horká půda i kvůli velmi horlivým fanouškům. To dokonce vyústilo k vyloučení z I. A třídy jihočeskou fotbalovou župou, ale nejsou dochovány zcela odůvodněné příčiny. Vodňany si ale stále držely svůj vysoký standard silného klubu v blízkém okolí. Zápasy s Netolicemi a Protivínem vždy jednoznačně vyzněly lépe pro klub z Vodňan. V několika zápasech soupeři schytali i půltucet branek. Hůře vodňanští hráči dopadli, když přijel některý ze silnějších klubů, můžeme uvést například Žižkovský tým. Ten Vodňanům udělil dvakrát udělil lekci na jejich vlastním hřišti a výsledkem byly potupné prohry 2:9 a 1:6.[56]

Třicátá léta začínají velkým úspěchem dorostenců, kteří se dostali až do semifinále o pohár mistra župy, jež je něco jako současný krajský přebor. Podlehl až

[54] Tamtéž.
[55] Pazdera, J., & Řehoř, K. (1996). *Vítězství a prohry vodňanského fotbalu: 100 let SK Vodňany 1896-1996*: SK Vodňany, s. 7.
[56] Tamtéž.

pozdějšímu vítězi z Českých Budějovic. V kádru dorostenců byli hlavními hvězdami především mladší sourozenci hráčů prvního mužstva. Prvnímu mužstvu se naopak v tomto roce moc nedařilo a po špatných výkonech opět vypadlo z I. A třídy.[57]

Je nutné opomenout další významný vodňanský symbol. Jak již bylo zmíněno, Vodňany jsou známy pro své rybářství a v roce 1934 se i symbol kapra objevil na dresech fotbalového klubu.[58]

Z další let opět není dochováno mnoho záznamů. Předsedou klubu se ale stal Ferdinand Řídký, který byl známý pro své klidné rozhodování v čele klubu a také přinesl finance do chodu klubu. Stabilními výkony se prezentují jak hráči prvního mužstva, tak hráči dorostu. Dokonce se přidávají družstva žáků. [59]

V roce 1936 můžou dorostenci slavit zatím svůj největší úspěch, jelikož se stali mistry župy. A v dalších letech tvořil tento úspěšný tým i kostru prvního mužstva, jehož výkonnost gradoval ve 40. letech. V těchto letech je největší úspěch prvního mužstva 2. místo na turnaji ve Strakonicích, který se též konal v roce 1936. V průběhu těchto sezón taky dochází k finančním problémům, kdy se klub musí dotovat i z výdělku peněz na mikulášské zábavě, divadle a také fotbalových zájezdech.[60]

Družstvo se většinu 30. let potácí v I.B třídě. Rok 1939 ale přináší opětovný postup do I. A třídy. Též se může tento rok pyšnit zatím největším úspěchem v historii klubu, kdy poráží divizní mužstvo SK České Budějovice a stává se vítězem Kopáčkovo poháru. Naopak nejslabší léta zažívá dorostenecké mužstvo, které skončilo v roce 1939 předposlední, což mohlo být způsobeno i tím, že tento rok působilo bez trenéra, to se mohlo velmi výrazně projevit na předvedených výkonech. První mužstvo se po postupu do I. A třídy umístilo na krásném 3. místě, hned za dvojicí SK Strakonice a Meteor České Budějovice. V roce 1940 je založen dorostenecký pětiboj, pro rozvoj všestrannosti fotbalistů, který pro velký úspěch pokračuje i v roce 1941. Mládežnické kategorie jsou v těchto letech obzvláště silné. V roce 1941 Vodňany pořádají dorostenecký turnaj, kde sami staví 2 družstva, z nichž jedno celý turnaj ovládne.[61]

[57] Tamtéž.
[58] Burda, K. (1969). *100 let vodňanské tělovýchovy a sportu*: T.J. Sokol Vodňany, s. 20.
[59] Tamtéž.
[60] Burda, K. (1969). *100 let vodňanské tělovýchovy a sportu*: T.J. Sokol Vodňany, s. 21,23.
[61] Burda, K. (1969). *100 let vodňanské tělovýchovy a sportu*: T.J. Sokol Vodňany, s. 24.

Obrázek 7.
Pětiboj žáků v roce 1943. Nejstarší dochovaná fotografie z pětiboje.

Pazdera, J., & Řehoř, K. (1996). *Vítězství a prohry vodňanského fotbalu: 100 let SK Vodňany* 1896-1996: SK Vodňany, s. 10

Dopady 2. světové války se nevyhnuly ani vodňanskému fotbalu. Němci rozpustili Sokola a fotbalovému klubu sebrali hřiště. Město poskytlo náhradní azyl na novém tržišti na Bavorovské. Všechny pomůcky, které měli fotbalisté k dispozici zůstali zabrány Němci na starém hřišti. Zde podali pomocnou ruku členové Kroužku neorganizovaných sportovců z Čičenic a pomůcky zapůjčili. Vodňanští se jim alespoň trochu odvděčili pozváním na turnaj o Rejšíkův pohár.[62]

Rok 1942 jedním z nejúspěšnějších celé historie vodňanského fotbalu. Nejenom, že klub nasadil do soutěží hned 6 družstev, ale jak první družstvo, tak družstvo dorostu dokázala získat mistrovské tituly ve svých župách. První družstvo si úspěšně vedlo i v roce 1943, to skončilo druhé. Kdy překvapivě ztratilo s těmi nejslabšími soupeři a přišlo o první místo. V mládežnických soutěžích stále pokračoval jak dorostenecký pětiboj, tak nově i žákovský čtyřboj. Dorost se opět umístil na stupních vítězů, přesněji na 3. místě. Co se nepovedlo v roce 1943, povedlo se v roce 1944 a první družstvo opět získalo titul mistra jižních Čech. Po tomto roce se dostavil i postup do divize českého venkova, což tehdy byla druhá nejvyšší celostátní soutěž. To byl pro klub z takto malého města obrovský úspěch a všichni členové, činovníci, hráči i předseda St. Lokvenc na to byli náležitě hrdí. Do divize se vodňanští probojovali v kvalifikaci přes Sezimovo Ústí.[63]

[62] Burda, K. (1969). *100 let vodňanské tělovýchovy a sportu*: T.J. Sokol Vodňany, s. 25.
[63] Burda, K. (1969). *100 let vodňanské tělovýchovy a sportu*: T.J. Sokol Vodňany, s. 25,26,27.

Obrázek 8.
Tablo SK Vodňany – mistr Jihočeské župy fotbalu 1944.

Pazdera, J., & Řehoř, K. (1996). Vítězství a prohry vodňanského fotbalu: 100 let SK Vodňany 1896–1996: SK Vodňany, s. 11.

První ročník si ale hráči Vodňan vychutnat nemohli, protože v sezóně 1944/45 již válečná situace a neustále bombardování neumožňovalo zahájení soutěže. Proto se všechny soutěže přerušily a spustily se až v dalším roce, kdy byla Republika osvobozená od Německých okupačních vojsk.[64]

5.2.2 *Klub československých turistů*

Klub českých turistů vznikl již 11. června 1888. Později se spojil i Slovenskem a přejmenoval se na Klub československých turistů. Za jeho založením stála hlavně trojice: Vilém Kurz st., František Čížek a architekt Vratislav Pasovský. Předsedou byl zvolen známý cestovatel Vojtěch Náprstek, který se své funkci ale příliš nevěnoval, a proto hned po půlroční zkušenosti odstoupil. KČST navazoval na činnost Sokola, pod kterým se organizovaly různé turistické výlety či srazy na význačných místech spojených s českou historií. Ale vzhledem k široké působnosti Sokola se někteří významní činitelé rozhodli založit samostatnou jednotku věnující se jen turistice. Jedním z nich byl právě Vilém Kurz, který byl původně členem Sokola. K tomu přispěl i předseda Národní jednoty

[64] Burda, K. (1969). *100 let vodňanské tělovýchovy a sportu*: T.J. Sokol Vodňany, s. 27.

severočeské, což byl František Čížek. Spoluprací těchto dvou spolků vznikla samostatná organizace.[65]

Problémy a strasti, které způsobila první světová válka dopadly i na KČST. Přes první světovou válku poprvé od založení poklesl počet členů spolku. Mnoho z nich padlo v bojích nebo byli zajati. Po konci války se ale organizace velmi rychle postavila na nohy a v dalších letech došlo k největšímu rozmachu. Před válkou se pod KČST hlásilo 53 odborů a okolo 5000 členů. Ale již 4 roky po válce se Turisti mohli chlubit 170 odbory a 30 000 členy, o rok později se připojuje i vodňanský odbor. KČST byl jediným turistickým spolkem, který se rozšířil po celé republice a také se stal největším turistickým spolkem v ČSR. V meziválečném období se funkce předsedy ujal známý činovník dr. Guth-Jarkovský. Také se kromě klasického cestovního způsobu, tedy chůze, rozšířily i další způsoby. Mezi ně patřil i zimní přesun na lyžích nebo vodní turistika.[66]

Za první republiky začalo vznikat spoustu dalších spolků a tělovýchovných organizací, které měly podporovat občany ve sportu. Nejinak tomu bylo i ve Vodňanech. V roce 1923 se zde vzniká Klub československých turistů, který rychle nabírá nové členy a zahajuje svoji činnost, pod kterou spadá hlavně značkování a zřizování turistických cest po okolí, po památkách kraje. Také zřizuje orientační tabule. Jako spolek se velmi zasloužil o opravu hradu Helfenburk, kde také zřizuje vyhlídku z hradní věže a staví chatu na hradním nádvoří. Brzy pod jeho hlavičkou vzniká též lyžařský a fotografický kroužek.[67]

Pod hlavičkou vodňanského odboru KČST vychází též kniha Průvodce po Vodňanech a okolí, na jehož sepsaní se podílel i Haštal Mostecký, který později sepisuje i Pamětní list k příležitosti 60 letého založení Sokola. V rámci oslav 600 let města KČST pojmenovává nejznámější turistické stezky v okolí po svých slavných občanech, jako je Herites, Chelčický, Mokrý, Zeyer a další.[68]

5.2.3 *Okrašlovací spolek*

Okrašlovací spolek se podílel ve 20. letech 20. století na rozvoji tělovýchovného a sportovního života. Věnoval se převážně vodním sportům. Spolek chtěl navázat na jméno Bruslařsko-veslařského klubu. Přístav loděk se nacházel na Suchomelce a též

[65] Historie KČT. *https://kct.cz/historie*.
[66] Tamtéž.
[67] Berka, R., & Pazdera, J. (1986). *Vodňany - 650 let města 1336-1986*: Městský národní výbor ve Vodňanech, s. 117.
[68] Burda, K. (1969). *100 let vodňanské tělovýchovy a sportu*: T.J. Sokol Vodňany, s. 18.

u mostu na Písecké ulici. Okrašlovací spolek se ale vodnímu sportu věnoval hlavně v rámci turistiky, kdy organizoval i benátské noci, kdy se z lodiček plujících na vodě vypouštěly osvětlené lampiony, které byly potěchou na duši hlavně pro dětské oči. Až později byl vybudován přístav spíše pro sportovní účely na mlýnském náhonu, kde se nacházely kánoe. Na sportovní tradici vodních sportů navazoval hlavně oddíl vodních skautů a také vodácký kroužek ČST turistů.[69]

Za rozvojem a založením Okrašlovacího spolku stál známý vodňanský rodák Florian Fencl, která se významně podílel na společenském i sportovním rozvoji ve Vodňanech a též napsal několik významných publikací, mezi které můžeme zařadit i Almanach královského města Vodňany a okolí.[70]

Pod Okrašlovací spolek se zařadil i odbor *TTO Blaničan*. Table-tenisový odbor. Stolní tenis se stal ve Vodňanech velmi oblíbeným sportem, což vyústilo právě k založení odboru stolního tenisu Blaničan. Ve 20. letech se několik vodňanských občanů a kamarádů nadchlo pro tento sport, čímž vybudovali základy pro velkou vodňanskou tradici. Tehdy to korunovala exhibice mistrů světa Váni a Tereby ve Vodňanech. Stolní tenis se zde hrál již pod hlavičkou Sokola i ve Sportovním klubu, ale až ve 20. letech nastává největší rozvoj tohoto sportu. Po roce 1935 se postavil do čela odboru Václav Bušek, který osamostatnil TTO Blaničan, který již nespadal pod Okrašlovací spolek, který navázal na Buškovo založení sportovního odboru mládeže církve československé. Posléze se přidává i table-tenisový odbor SK Vodňany. TTO Blaničan začíná organizovat jihočeskou ligu stolního tenisu. První ročník, který se konal v roce 1939 přinesl vodňanským 4. místo, ale příslib do budoucna, že stolní tenis je ve Vodňanech na dobré cestě.[71]

Dvakrát si Blaničan pozval soupeře z Prahy TTK Psohlavec Praha. Při druhém snažení se mu podaří zvítězit a zaznamenává tak výrazný úspěch. Odbor Blaničan také pořádá své vnitřní klubové soutěže, též pořádá turnaje pro veřejnost, aby se pokusili přitáhnout, co nejvíce lidí k tomuto sportu. Se svým čtyřčlenným družstvem vítězí v okresních soutěžích.[72]

---

[69] Burda K. (1969). *100 let vodňanské tělovýchovy a sportu*: T.J. Sokol Vodňany, s. 17,18.
[70] Florian Fencl – výrazná osobnost Vodňan. *https://www.muzeumvodnany.cz/muzeum-galerie/ctete-vice/605-.*
[71] Burda, K. (1969). *100 let vodňanské tělovýchovy a sportu*: T.J. Sokol Vodňany, s. 18,19.
[72] Burda, K. (1969). *100 let vodňanské tělovýchovy a sportu*: T.J. Sokol Vodňany, s. 19.

5.2.4 *Dělnická tělocvičná jednota ve Vodňanech*

Na konci 19. století došlo v českých zemích k založení dalšího tělovýchovného sportu. Některým cvičícím, se kromě dalších věcí, nelíbilo přátelské oslovování „bratře" v rámci Sokola, a proto se rozhodli založit novou Dělnickou tělocvičnou jednotu, kde se ujalo oslovení „soudruhu". Jednota se rychle rozrůstala, a protože v roce 1903 v českých zemích působilo už 31 jednot, tak se jednoty seskupily a vznik Svaz dělnických tělovýchovných jednot.[73]

O DTJ ve Vodňanech není mnoho dochováno, proto jsou informace o jejím působení velmi stručné. Je dochovaná zmínka o založení DTJ ve Vodňanech v roce 1928, bohužel se nepovedlo dohledat přesnější údaje. Není dohledatelná téměř žádná dokumentace. Jen několik málo fotografií bez podrobností, a to samé se dá říct i o programu akademie. V rámci oslav 600 let města Vodňany se můžeme z programu vyčíst zmínku o sjezdu DTJ. Zde jsou zmínění i Rokycanští kolegové z jednoty, kde Vodňanští cvičili v rámci III. dělnické olympiády prostnou ve čtyřech kategoriích – dorostenci, dorostenky, muži a ženy. Cvičení bylo sice vedeno v rámci čtyř rozdílných skladech, ale v jednom společném vystoupení a tím na sebe nenechali dlouho zapomenout.[74]

Jak již bylo zmíněno, o tělovýchovných aktivitách spolku není mnoho informací, i přesto můžeme vyzdvihnout některé významné cvičitele, kteří se podíleli na rozvoji tělesného i duševního ducha v rámci této organizace ve Vodňanech. Jednalo se o Jíchu, Jordána a Lenku Bernklauovou. Složení výborů a obsazení vedoucích funkcí v jednotě není známo.[75]

5.2.5 *Orel*

Další tělovýchovná organizace, která vznikala na počátcích 20. století byla organizace Orel. Opět to bylo spojeno s nespokojeností cvičících pod hlavičkou Sokola. Tentokrát to byla nevole křesťansky věřících členů, kteří se cítili ve staré organizaci utiskování. A tak začaly vznikat tělovýchovné spolky spojené s katolickými spolky hlavně v místech, kde byla vysoká religiozita. To znamenalo, že se to spolky zakládaly hlavně ve vesnických oblastech, ale první odbor se našel i v Praze. Spolky se zakládaly nezávisle na

[73] O nás. *https://www.sdtj.cz/o-nas/.*
[74] Burda, K. (1969). *100 let vodňanské tělovýchovy a sportu*: T.J. Sokol Vodňany, s. 19.
[75] Burda, K. (1969). *100 let vodňanské tělovýchovy a sportu*: T.J. Sokol Vodňany, s. 20.

sobě a až po nějaké době se začalo mluvit o nějakém sjednocení těchto spolků založených na křesťanských základech. Název OREL se ujal po jednom ze sjezdů v Brně v roce 1908. Tam tento název navrhl Štěpán Klapil, který se nechal inspirovat podobnou slovinskou organizací, která byla založena v roce 1906. Oficiální vyhlášení Orla jako organizace proběhlo až v květnu 1909, kdy nastupující předseda Jan Šrámek ohlásil vznik tělovýchovného křesťanského spolku.[76]

Orel je další organizace, která se ve Vodňanech také výrazně neprosadila a stejně jako DTJ o ní nemáme mnoho dochovaných zpráv a záznamů. Jisté je její založení ve Vodňanech v roce 1920, mnoho dalších zpráv se o činnosti organizace ale neobjevuje. Orel měla být hlavně tělovýchovná organizace, ale o cvičící historii organizace se dochovalo jen zmínka o cvičení ve Vankovně, což je dnešní restaurace Na sadech. Je také zmínka o besídkách, nadílkách a veřejných vystoupeních. Ale největší slávu si Orel ve Vodňanech vybudoval hlavně v rámci kultury, kdy se věnoval divadlu a pod hlavičkou Orla vystupoval ochotnický spolek pod vedením režiséra Václava Špatného.[77]

To stejné jako u DTJ můžeme říct i Orlovi. Nejsou dohledatelné žádné podrobné informace o jejich tělovýchovné činnosti, ale také zde můžeme vyzdvihnout několik cvičitelů, kteří se zasloužili o rozvoj TV ve Vodňanech pod hlavičkou této organizace. Jmenovitě to jsou Dunovský a Ladislav Berka. Jako zajímavost, která se dochovala, můžeme zmínit jednu řemeslnou dílnu, kde pracovali čelní funkcionáři Orla i DTJ. Navíc byli spojeni příbuzenským svazkem. Musíme jim vzdát hold za to, že dokázali v klidu spolupracovat, i když jejich organizace byly postaveny na odlišných základech a nápadech. Místo vzájemných rozporů dali přednost harmonické spolupráci ve prospěch rozvoje TV. Obě tyto organizace nakonec ve Vodňanech zanikly s nástupem okupace německými vojsky.[78]

5.2.6 *Junák*

První oddíl Junáka vznikl ve Vodňanech až ve 30. letech 20. století. Největší zásluhu na tom měl Dr. Karel Průcha, poté co se přestěhovalo prachatické gymnázium. Na to navázalo Sdružení přátel Junáka, to založil profesor Hanuš z rybářské školy. Junáci se podle zmínek věnovali ve Vodňanech kromě sportovních aktivit i mnoha dalším

[76] Historie Orla. *https://www.orel.cz/?ukaz=pocatky_orla_morava*.
[77] Burda, K. (1969). *100 let vodňanské tělovýchovy a sportu*: T.J. Sokol Vodňany, s. 20.
[78] Tamtéž.

činnostem. Založili jakýsi lehkoatletický kroužek. Velmi pomáhali na mnohých veřejných brigádách. Například v uhelném dole v Jaroslavi v Újezdci, na žních v Radčicích, bramborách v Záhorčí, národní směně v lomu, sněhové kalamitě, vysazování stromků, úpravách prostranství, sběru a nejrůznějších sbírkách. Jejich záběr byl opravdu široký. Též pořádají divadelní hry, rádi pomohli jako zachránci při několika požárech. Též se nevyhýbali ani dalším kulturním ani společenským akcím. Pořádali dětské dny pro děti. Ale hlavně se velmi angažovali ve sportovních činnostech, většinou to nebyly žádné organizované oddíly nebo družstva, jednalo se čistě o rekreační zábavu. Sporty, na kterých se aktivně podíleli členové Junáka jsou tenis, odbíjená, fotbal, stolní tenis, hokej, cyklistka ad. Další činnost Junáka byla bohužel přerušena v roce 1939. Jako tomu bylo u mnoha dalších organizací. Kdy bylo junáctví úřady zrušeno. Ještě předtím si ale junáci troufli uspořádat vodácký tábor na Lužnici. Naštěstí se podařilo včas tábor rozpustit, než dorazilo gestapo, které všechny tábory postupně rozpouštělo. [79]

5.2.7 *Lední hokej*

Lední hokej nemá ve Vodňanech příliš velkou tradici, co se týká soutěžních zápasů. První zmínka o zápase pochází z 10.12.1933. Zajímavostí je, že ve vodňanských barvách nastoupili hned 4 bratři Turkové. Nejsou vedeny žádné bližší statistiky, protože až do roku 1940 se hrály jen přátelské zápasy. To se změnilo v roce 1940, kdy už klub jako řádný člen krajské župy nastupuje v okresní soutěži, ve které jako nováček vítězí. Postup do I. třídy se bohužel nezdařil, jelikož v nástavbě prohrávají Vodňany se Strakonicemi 1:0, což považovali Vodňanští ještě dlouhou dobu za obrovskou křivdu, protože Strakonice byly suspendovány, ale i přesto jim členové svazu uznaly nezasloužený postup. V roce 1941 se k prvnímu týmu v řádně pořádané soutěži připojuje i tým dorostu, který ve svém prvním ročníku také překvapuje a mohl se dokonce stát mistrem jižních Čech. Jenže dva dorostenci byli přemluveni k účasti na zápase prvního týmu, který hrál jen bezvýznamný přátelský zápas a kvůli tomu, jako jedni z nejvíce rozdílových hráčů dorostu, chyběli na rozhodující zápas. Kluziště se původně nacházelo na rybníku Podvinice, odkud se přes celé město přemístilo na Škorničku.[80]

[79] Burda, K. (1969). *100 let vodňanské tělovýchovy a sportu*: T.J. Sokol Vodňany, s. 34, 35.
[80] Burda, K. (1969). *100 let vodňanské tělovýchovy a sportu*: T.J. Sokol Vodňany, s. 29.

Obrázek 9.
SK Vodňany. Hokejisté při druhém roku činnosti 1934/1935.

Burda K. (1969). *100 let vodňanské tělovýchovy a sportu*: T.J. Sokol Vodňany, s. 69.

5.2.8 *Házená*

První zmínky o házené ve Vodňanech můžeme naleznout v roce 1920, kdy se zde jako první založilo družstvo žen. O házenou měly ženy velký zájem a mohli jsme v tomto období naleznout až 24 členek. Přes velmi slibný a nadšený start postupně přicházely problémy, které vyústily v úplný konec ženské házené. Hlavně z důvodu vnitřních hádek, kdy každá z žen chtěla hrát jen za první mužstvo. Ve Vodňanech se pokoušeli založit i družstvo mužů, vždy se to ale potkalo s neúspěchem. Až v roce 1927 se dočítáme o místním úspěšném restartu házené. Nelze ale dohledat moc informací, jak si hráči vedli. Ve třicátých letech můžeme naleznout zmínky o házené pod hlavičkou Sokola, kdy dorost dokonce získal vítězství v okresní soutěži. Poněkud překvapivě jsou nejúspěšnější léta vodňanské házené v době okupace. V těchto letech se nejvíce dařilo dorostencům, dorostenkám a hlavně mužům. V této době zde vznikl i atletický kroužek, který byl základem pro další rozvoj házené. Je dokonce zdokumentovaný výjezd na Moravu jako soustředění mužstva. Pozadu nezůstaly ani ženy, které byly několik dní na zájezdu v západních Čechách. Dokonce přibývá i kategorie žáků. Bohužel po konci války vidíme ochabující zájem o tento sport.[81]

[81] Tamtéž.

5.2.9 *Tenis*

Tenisové hřiště bylo ve Vodňanech vybudováno v roce 1925 za velmi velké finanční náklady, kvůli kterým se SK dostává do dluhů. Nejznámější jména, která jsou spojena s vodňanským tenisem jsou Miloš Mrazík, který byl dlouholetý předseda tenisového oddílu a August Skřivan, ten byl zodpovědný za správu tenisových kurtů a prováděl jejich údržbu velmi poctivě. Tenis je ve Vodňanech brán hlavně jako meziměstská zábava mezi ČB, Pískem, Protivínem a dalšími. I jako další sporty, které nemají ve Vodňanech pevné kořeny zažívá období vzestupu i pádu. Největší zájem o tenis je při pořádání přebornických turnajů. Ale i tyto turnaje za okupace vymizely, stejně jako zájem o tenis.[82]

5.2.10 *Šachy*

V tomto období se šachy stávají organizovaným a závodním sportem i ve Vodňanech, protože pod SK se založil šachový oddíl v roce 1933. Za tímto krokem stáli hlavně Reich a Lederer. Šachový oddíl zakoupil několik šachových souprav i hodin potřebných k oficiálně vedeným partiím a pravidelně se hrávalo u Zlatého soudku. Netrvalo dlouho a začaly se konat meziměstské zápasy. Tuto tradici odstartovalo vítězství v Prachaticích. Velmi dobrou úroveň vodňanských šachistů potvrdily i vítězství nad českobudějovickými a strakonickými šachisty. Opět se do dalšího rozvoje tohoto sportu postavily obtíže spojené s 2. světovou válkou. Kvůli okupaci byla přerušena organizovaná činnost a koncentrační tábory si vyžádaly mezi vodňanskými šachisty mnoho obětí.[83]

5.2.11 *Další sporty*

Řada dalších sportů se ve Vodňanech provozovala nárazově a kroužky nebo spolky rychle vznikaly, ale někdy ještě rychleji zanikaly. Můžeme tam zařadit např. basketbal, odbíjenou, cyklistiku, ale i lehkou atletiku. Tyto sporty byly provozovány příležitostně a Vodňanští se neúčastnili žádné organizované soutěže. Basketbal a odbíjena většinou sloužily jako doplňkové zápasy pro jiné sporty. Můžeme zde naleznout stále silnou základnu zimních sportů i po zániku Bruslařsko-veslařského klubu. V roce 1919 zde předseda SK Josef Koudelka vybudoval sáňkařskou dráhu, která se nacházela na Radčickém vrchu. A tento krok se ukázal jako správný, protože po mnoho

[82] Tamtéž.
[83] Burda, K. (1969). *100 let vodňanské tělovýchovy a sportu*: T.J. Sokol Vodňany, s. 30.

let byla sáňkařská dráha velmi oblíbená. Lyžařský kroužek se již provozoval pod hlavičkou KČST, ale několikrát zanikl a znovu se obnovil. V roce 1935 je pod křídly Sokola provozovaný ve větší míře. V roce 1943 se do Vodňan na Pražák dokonce sjíždí nejlepší jihočeští lyžaři, aby zde ukázali své schopnosti.[84]

Pokud se bavíme o vodňanském sportu, tak je třeba zmínit i několik význačných sportovců a sportovkyň, jež začínali ve vodňanských kroužcích či sportovních oddílech, ale následně se prosadili a proslavili až jinde. Někteří i na mezinárodním poli. Můžeme zde uvést např. Dr. Václava Kopistu, který se účastnil Universiády 1920 v Itálii a následně se snažil, co nejvíce propagovat sport i ve svých rodných Vodňanech. Je třeba uvést i úspěšně běžce Štorka a Vojtu Bízka. V neposlední řadě se našel úspěšný sportovec i ve fotbalové líhni Vodňan. František Jílek hrající za Spartu Praha. Pestrost úspěšných sportovců doplňuje Jan Holub, motocyklista, který se stal mistrem republiky na ploché dráze.[85]

Tyto příklady dokazují, že poctivostí a tvrdou píli se dá dosáhnout velkých úspěchu i v případě, že se začíná se sportem v malém městě jako jsou Vodňany. Můžeme uvést i několik basketbalistek, které se prosadily v několika různých klubech, když se rozhodly odejít z Vodňan. To samé můžeme říct i vodňanských fotbalistech, kde si vždy zakládali na kvalitní práci s mládeží.[86]

Velmi významným sportovním počinem bylo pořádání tzv. sportovních dnů, které byly populární hlavně ve 20. letech minulého století. Hlavní myšlenkou byla samozřejmě sportovní činnost. Tyto dny se ale stávaly velkou kulturní a společenskou akcí pro všechny obyvatel. Neboť se k tomu přidávala i hudba a zahradní slavnost, při které byly sportovní dny slavnostně zakončeny. Sportovní dny sloužily hlavně k propagaci sportů, které nebyly ve Vodňanech tolik rozšířené a neprovozovaly se pravidelně jako organizovaná činnost. Proto si mohli obyvatelé prohlédnout i takové kousky jako souboje šermířů, závodilo se v cyklistice nebo v lehké atletice. Diváci mohli být svědky i boxu, ten přijeli ukázat boxeři z nedalekého Písku.[87]

[84] Burda, K. (1969). *100 let vodňanské tělovýchovy a sportu*: T.J. Sokol Vodňany, s. 28.
[85] Burda, K. (1969). *100 let vodňanské tělovýchovy a sportu*: T.J. Sokol Vodňany, s. 30.
[86] Tamtéž.
[87] Burda, K. (1969). *100 let vodňanské tělovýchovy a sportu*: T.J. Sokol Vodňany, s. 30, 31.

6 Tělesná výchova a sport ve Vodňanech od roku 1945 do roku 1989

6.1 Tělovýchovná jednota Sokol Vodňany

Po osvobození spojenci od okupačních vojsk nastala ve společnosti uvolněná nálada plná nadšení a s výhledem světlých zítřků. To se týkalo i vodňanské jednoty. Do vedení se vrátili i někteří funkcionáři z předválečného období, ale také se zapojilo spoustu nových tváří a ti chtěli prodat své nadšení. Do sokolských aktivit se hned s chutí zapojila i mládež jako dorostenci a dorostenky. Prvním poválečným starostou se stal Leopold Pacák. První TV cvičení se ale uskutečnilo až o více než rok později od osvobození. V červenci roku 1946. V poválečné době byly i zavedeny i novinky. Jednou z nich bylo založení táborů pro mládež, které byly pořádány ve spolupráci s prachatickou jednotou a konaly se v Chlumu u Volar. Zde bylo vhodné místo, vzhledem k vysídlení sudetských Němců z pohraničí. Zůstala zde prázdná vesnice a v ní i jednopatrová školní budova, která vyhovovala potřebám Sokola pro ubytovaní i vaření. To nebylo jednoduché vzhledem ke stále platnému válečnému systémovému přidělování. Jako dozor zde byli vždy členové z obou jednot. Jedno jméno je ale třeba vypíchnout. Za prachatickou jednotu zde na pořádek dohlížel i dr. Jiří Dunovský, který se později stal významným českým pediatrem.[88]

Obrázek 10.
Slavnostní nástup po konci války v roce 1945.

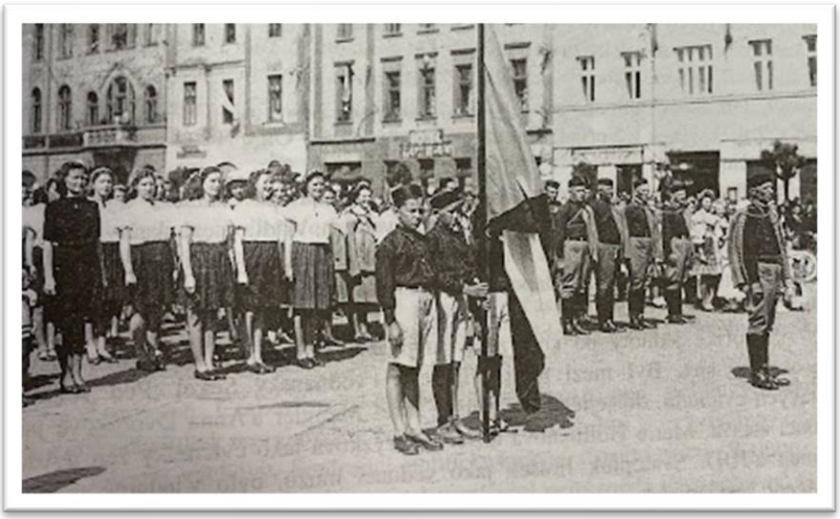

Berka, R. (2009). *140 let vodňanského Sokola*: T.J. Sokol Vodňany, s. 25.

[88] Berka, R. (2009). *140 let vodňanského Sokola*: T.J. Sokol Vodňany, s. 25,26.

Po válce se začala více rozvíjet lehká atletika, která byla provozována pod hlavičkou sokolské jednoty. V tom napomohla i výstavba atletické dráhy. Ta byla vystavěna během pouhého týdne! V tehdejší době se nečekalo na nějaké zdlouhavé navrhnutí a schválení projektu. Jednoduchý plán dráhy narýsoval František Seček, který studoval stavební průmyslovku. Do díla se později pustili i další nadšení Sokolové, kteří chtěli mít ve svém městě postavenou dráhu, která by jim značně usnadnila atletické zápolení. Další student Svatopluk Kupec si zapůjčil traktor s vlekem, aby mohla být navezena škvára, kterou darovala kotelna textilní továrny Jolava. Po několika brigádách vznikla běžecká trať o čtyřech dráhách. Z tehdejších atletů, kteří se proháněli po nově vzniklé trati můžeme jmenovat skokany Jiřího Pazderu a Karla Dubského nebo běžce Miloše Žahoura, Jana Švarce a Stanislava Macharta. Milan Kodádek a Rudolf Berka vynikali v hodech. Vodňanští nejčastěji soutěžili mezi sebou, ale velmi pravidelné bylo i soupeření s atlety z okolních měst.[89]

V roce 1948 byl naplánován první poválečný již XI. Všesokolský slet. Všechny jednoty v zemi se na něj začaly poctivě připravovat a samozřejmě nechyběla ani vodňanská jednota, která nacvičovala 6 skladeb, které byly rozloženy mezi všechny vodňanské kategorie jako byli muži, ženy, dorostenci, dorostenky, žáci a žákyně. Přípravy, které začaly již v roce 1946 obsahovaly i předávání štafety Československé obce sokolské, ta se ve Vodňanech zastavila v říjnu 1947. Všesokolský slet v roce 1948 byl plánovaný na přelom června a července, což již bylo po osudných událostech v únoru 1948. Novému politickému režimu se příliš nelíbila činnost Sokola, který si zakládal i na vlasteneckých pohnutkách, což nebylo v souladu s tím, co nastupující socialismus představoval. Každopádně slet se ještě odehrál, ale všude byla cítit napjatá atmosféra i nesouhlasné názory od čelních představitelů státu.[90]

Po všesokolskému sletu přichází nevyhnutelná reorganizace nejen v sokolské obci. Místo sokolských žup se vytvářejí okresní výbory tělesné výchovy, které spadají pod Československý svaz tělesné výchovy. Okresní výbor se nacházel právě ve Vodňanech. Podporovány jsou nově vznikající spolky, organizace a kluby, které zaštitují hlavně velké průmyslové podniky. Ve Vodňanech začala vznikat nová tělovýchovná organizace Dynamo, pod kterou se slučovalo několik sportů. Majetek sokolských jednot byl zabrán

[89] Berka, R. (2009). *140 let vodňanského Sokola*: T.J. Sokol Vodňany, s. 26.
[90] Berka, R. (2009). *140 let vodňanského Sokola*: T.J. Sokol Vodňany, s. 26,27.

a před pod správu ČSTV. Nejinak tomu bylo i ve Vodňanech. Organizace následně rozhodovala o dalším využívání a nakládání s majetkem. Během krátké doby se tak Sokol stal znovu obětí politického vlivu a nebylo mu možno vykonávat řádně svou činnost. Místo sokolských sletů, ať už místních nebo celorepublikových jsme svědky spartakiád, které se sice pyšnily obdobnou náplni jako slety, ale sloužily spíše k propagaci komunistického režimu.[91]

Sokolovna nadále sloužila jako prostor pro cvičení, jen již to nebylo pod sokolskou organizací, ale pod socialistickým programem. Paradoxem bylo, že cvičitelé byli povětšinou stejní jako za Sokola. Protože již byli osvědčení, a i přesto, že se jim nelíbily kroky, které byly zavedeny proti Sokolu, tak nechtěli opustit své svěřence. Někteří z nich byli pro cvičení velmi zapálení.[92]

6.2 Historie sportů ve Vodňanech od roku 1945 do roku 1989

6.2.1 *Fotbal*

Po postupu do divize českého venkova v roce 1944 čekali Vodňanští více než rok, aby si tuto soutěž mohli vyzkoušet. Vzhledem k zákazu sportu ke konci války v Protektorátu Čechy a Morava se soutěž v roce 1944/1945 vůbec nehrála. Premiérovým ročníkem ve vyšší soutěži pro hráče ve vodňanských barvách byla sezóna 1945/1946. Ještě před vypuknutím nového ročníku bylo třeba vykonat několik nezbytných úprav. Vzhledem k povaze soutěže bylo nutné rozšířit hrací plochu na předepsané rozměry, které činily 102 x 64 metrů. Také bylo vyžádáno zlepšení vybavení hráčských kabin. Před sezónou též došlo ke zvolení nového předsedy klubu, kterým se stal Ludvík Šmrha. Také přišlo několik nových hráčů, aby byly Vodňany v divizi konkurenceschopní.[93]

Po první ostudné domácí porážce 0:6 od SK Plzeň se vodňanské výkony zvedly a hráči po právu ukázali, že do divize patří. Po sérii několika pěkných výsledků se po podzimu, tedy po půlce sezóny, nacházeli na pěkném 6. místě. Po jarní části sezóny si jen o jednu příčku pohoršili a celkově svůj premiérový ročník završili na 7. místě z celkových 16 účastníků.[94]

[91] Berka, R. (2009). *140 let vodňanského Sokola*: T.J. Sokol Vodňany, s. 27,28.
[92] Berka, R. (2009). *140 let vodňanského Sokola*: T.J. Sokol Vodňany, s. 28.
[93] Pazdera, J., & Řehoř, K. (1996). *Vítězství a prohry vodňanského fotbalu: 100 let SK Vodňany 1896–1996*: SK Vodňany, s. 12.
[94] Tamtéž.

Nová sezóna ukázala, jak těžká tato soutěž je. Hned na začátku klub provázely problémy. Nejenže odešlo několik klíčových hráčů, kvůli nedostatku financí, do jiných klubů. Ale také se kvůli neustálým rozporům uvnitř klubu rozpadl výbor a bylo nutné zvolit nového předsedu. Tím se stal Oldřich Klimpera. Na začátek ho čekal těžký úkol. Bylo nutné přivést několik hráčů jako náhradu za odcházející opory. Podzim nebyl pro vodňanské barvy ideální a klub skončil až na 14. místě z celkových 16. Jarní část sezóny byla o poznání příznivější, bohužel se i tak nepovedlo hráčům dotáhnout manko z podzimní části a vzhledem k umístění na sestupové pozici, to vypadalo na krátké setrvání v divizi českého venkova. V prohraném utkání se Strakonicemi za ně ale nastoupil neregistrovaný hráč, proto se muselo utkání po protestu u Českého fotbalového svazu opakovat. S čímž měli samozřejmě Strakoničtí velké problémy a zásadně s tím nesouhlasili. Opakovaný zápas se sehrál před fantastickou návštěvou 3000 diváků. Vodňany vyhrály 4:1 a dokázali setrvat v soutěži! Do župního přeboru sestoupily poražené Strakonice.[95]

Třetí divizní ročník 1947/48 byl též ten poslední. Po reorganizaci soutěží byly Vodňany umístěny do celostátní divize, kde se nacházely celky, které byly velmi vzdálené. Výbor musel řešit neustále napjatou finanční situaci kvůli shánění prostředků na dlouhé výjezdy. Navíc to podlamovalo morálku mužstva, kterému se vůbec nedařilo. To vyústilo i v nevoli od fanoušků. Ti svoji nespokojenost dávali dost jasně najevo. Jejich protesty byly natolik silné, že to nakonec vyústilo i v inzultaci rozhodčího a uzavření hřiště. Všechny tyto faktory se podepsaly na tom, že Vodňany skončily na sestupové pozici. Velmi úspěšná poválečná léta ale zažíval dorost, který se se vždy umisťoval na čelních příčkách jihočeské župy a v roce 1948 se dokonce stali jejími mistry.[96]

V roce 1948 přišlo mnoho změn… Nejenže bylo po nástupu komunistického režimu změněno spoustu společenských zvyklostí, ale změny se nevyhnuly ani fotbalovému prostředí. Župní soutěže byly zrušeny. To znamenalo, že po sestupu byly Vodňany zařazeny do jakési krajské soutěže a hráči se museli registrovat pod „sjednocenou tělovýchovou“. To bylo možné pod jménem Sokola. Ten byl ale po

[95] Pazdera, J., & Řehoř, K. (1996). *Vítězství a prohry vodňanského fotbalu: 100 let SK Vodňany 1896–1996*: SK Vodňany, s. 12,13.
[96] Pazdera, J., & Řehoř, K. (1996). *Vítězství a prohry vodňanského fotbalu: 100 let SK Vodňany 1896–1996*: SK Vodňany, s. 16.

vyjádření vzdoru proti novému komunistickému režimu zrušen. Klub se tedy zařadil pod dělnickou tělovýchovu, který se nazývala Dynamo.[97]

Reorganizace všech společenských a tělovýchovných spolků se tedy netýkala jen fotbalu, pod novou tělovýchovnou organizací Dynamo spadal i oddíl ledního hokeje a po dalších změnách se jednoty spojují pod názvem TJ Dynamo Vodňany.[98]

Václav Turek, kanonýr a legenda vodňanského klubu, utekl přes hranice na západ. To mělo následky na celý klub, protože byl pod velkým politickým tlakem. Ludvík Šmrha, který byl členem výboru, se dokonce ocitl kvůli této kauze za mřížemi, kdy byl obviněn z kolaborace. To mělo za následek i úpadek činnosti a funkčnosti klubu. Hráči téměř netrénovali a na zápasy se scházeli velmi bídně.[99]

Obrázek 11.
Dorost SK Vodňany – finálové utkání o mistra kraje v roce 1956.

Pazdera, J., & Řehoř, K. (1996). *Vítězství a prohry vodňanského fotbalu: 100 let SK Vodňany 1896–1996*: SK Vodňany, s. 19.

Vzhledem k těmto okolnostem se výboru ani nechtělo zaznamenávat nic o činnosti klubu. Z doby po roce 1948 tedy není moc zápisů ohledně fungování a pokračování vodňanského fotbalu. Až v roce 1953 se týmu mužů podařilo vyhrát krajskou soutěž a postoupilo do krajského přeboru. Během tří let v krajském přeboru se Vodňany postupně probíjely tabulkou až na samotný vrchol v roce 1956. To znamenalo opětovný postup do divize. Zde se však Vodňanští dlouho neohřáli. Po nepovedené sezóně opět padají zpět do krajského přeboru. Tento sestup odstartoval dlouho sérii

[97] Tamtéž.
[98] Berka, R., & Pazdera, J. (1986). *Vodňany - 650 let města 1336–1986*: Městský národní výbor ve Vodňanech, s. 118.
[99] Pazdera, J., & Řehoř, K. (1996). *Vítězství a prohry vodňanského fotbalu: 100 let SK Vodňany 1896–1996*: SK Vodňany, s. 16,17.

sestupů, a hlavně úpadku vodňanského fotbalu. Vodňany spadly až do okresního přeboru.[100]

Věci se začaly pomalu obracet k lepšímu až počátkem roku 1960. To do vedení nastupují noví členové a vehementně zkouší postavit vodňanský fotbal na nohy. To se ještě chvíli nedařilo, protože Vodňany skončily až na chvostu okresního přeboru. Hned ve druhé sezóně v okresním přeboru se ale Vodňanští dokázali skvělými výkony, kdy své soupeře deklasovali, dostat do čela tabulky a postoupit do krajské I. A třídy. To se psal rok 1965. Hned o rok později se vodňanský klub vrací zpět do krajského přeboru. Poté co skončil na druhém místě tabulky I. A třídy, se utkal o postup do kraje s Pacovem. Ten skončil druhý v druhé skupině A. třídy. Souboj s Pacovem vyzněl jednoznačně ve prospěch Vodňan.[101]

V krajském přeboru vydržely Vodňany 3 roky. Po sezóně 1967/68 ale přišel opět sestup.[102] Na opětovný postup do krajského přeboru se čekalo dlouhých jedenáct let. Dalo by se ale říct, že čekání se vyplatilo, protože postup proběhl ve velkolepém stylu. Vodňany prošly celou sezónou 1978/79 naprosto suverénně a na konci soutěže se mohly pyšnit náskokem deseti bodů na druhý celek. Jakou součást oslav do vyšší soutěže si klub pozval Spartu Praha, aby s ní sehrál přátelský zápas. Ten přitáhl spoustu diváků, kteří viděli naprostou dominanci Sparty, což se dalo předpokládat. Skvělé výkony z minulé sezóny si vodňanští dokázali přenést i do krajského přeboru. A to díky vhodnému posílení, někdy i velmi známými jmény s ligovými zkušenostmi. Jmenovat můžeme například bývalého slavistického brankáře Jiřího Voštu. Vodňanští dokázali vyhrát všech 8 prvních zápasů, ke konci podzimu sice přišla ztráta několika bodů, i tak se ale po podzimu dělili s týmem Fezko Strakonice o první příčku. Na slibný podzim se bohužel nepovedlo navázat. K tomu přispělo i zranění klíčového střelce Štěrby a Vodňany se tak po postupu do krajského přeboru umístily na 3. místě.[103]

Před další sezónou opět přišlo posílení několika vybranými hráči, ale i přes to se znovu nepodařilo krajský přebor vyhrát. Vodňanští se znovu umístily na 3. místě a na

[100] Pazdera, J., & Řehoř, K. (1996). *Vítězství a prohry vodňanského fotbalu: 100 let SK Vodňany 1896–1996*: SK Vodňany, s. 17.
[101] Pazdera, J., & Řehoř, K. (1996). *Vítězství a prohry vodňanského fotbalu: 100 let SK Vodňany 1896–1996*: SK Vodňany, s. 20.
[102] Burda, K. (1969). *100 let vodňanské tělovýchovy a sportu*: T.J. Sokol Vodňany, s. 44.
[103] Pazdera, J., & Řehoř, K. (1996). *Vítězství a prohry vodňanského fotbalu: 100 let SK Vodňany 1896–1996*: SK Vodňany, s. 38.

vytoužený postup do divize si museli počkat. To se konečně podařilo o rok později. V sezóně 1981/82 dokázalo mužstvo podávat vyrovnané výkony a vybojovat si zasloužený postup. Zde vodňanský klub vydržel 3 roky. V roce 1985 ho bohužel znovu čekal sestup. Ten byl způsoben i nedostatečnou tréninkovou morálkou hráčů z Českých Budějovic, kteří příliš často na tréninky nedojížděli.[104]

Sestup samozřejmě ovlivnil celou činnost klubu, jelikož se Vodňany opět nacházeli v nepříliš atraktivní soutěži i vzhledem ke sponzorům. Navíc krajské soutěže znovu procházely reorganizací, a i kvůli tomu do Vodňan přijížděly kluby, se kterými se nehrály moc pěkné zápasy a neměly tak dobré jméno. Můžeme uvést třeba Štěkeň, Husinec nebo Záhoří. I přesto se Vodňany po sestupu umístily až na 7. místě v tabulce.[105]

Na začátku ročníku 1986/87 se výbor rozhodl pro rekonstrukci hřiště. Rekonstrukci se nevyhnula ani travnatá plocha. To znamenalo, že fotbalisté Vodňan byli nuceni hrát v azylu na jiném hřišti. Azyl nakonec našli v nedalekých Chelčicích, kde dostali možnost sehrát své zápasy. Možná i skutečnost, že vodňanští neměli k dispozici svůj domovský stánek, rozhodla o dalším sestupu. V krajském přeboru se totiž hráči prezentovali velmi špatnými výkony a skončili na posledním sestupovém místě. O nic lépe na tom ani nebylo B mužstvo. To zažívá také další sestup a končí v krajských soutěžích. Další sezónu 1987/88 bude hrát v okresním přeboru. Rekonstrukce hřiště probíhala i v dalším ročníku. To komplikovalo i možnost trénování, a proto se soutěže hrály téměř bez tréninku. To odpovídalo i konečnému umístění. Vodňany skončily až na 6. místě v I.A třídě.[106]

V poslední sezóně před politickým převratem se vodňanští konečně dočkali. Mohli vyzkoušet nový trávník na svém rekonstruovaném stadionu. Bohužel to mnoho zlepšení nepřineslo, a tak se vodňanský fotbal propadl ještě o něco níže v postavení v tabulce. V sezóně 1988/89 mužstvo skončilo až na 9. místě v I. A třídě. V létě 1989 přišlo mnoho změn. Změny se týkaly jako výkonného výboru tak hráčského kádru. Do klubu přišlo 8 nových hráčů, mezi kterými byli i známé tváře, jež už se ve Vodňanech

[104] Pazdera, J., & Řehoř, K. (1996). *Vítězství a prohry vodňanského fotbalu: 100 let SK Vodňany 1896–1996*: SK Vodňany, s. 38,42.
[105] Pazdera, J., & Řehoř, K. (1996). *Vítězství a prohry vodňanského fotbalu: 100 let SK Vodňany 1896–1996*: SK Vodňany, s. 42.
[106] Pazdera, J., & Řehoř, K. (1996). *Vítězství a prohry vodňanského fotbalu: 100 let SK Vodňany 1896–1996*: SK Vodňany, s. 44.

dříve představily. Ani tohle bohužel nepřineslo požadované oživení týmu a Vodňany skončily znovu až na 6. místě I.A třídy.[107]

6.2.2 *Basketbal*

Vzhledem k tomu, že sporty se nemohly organizovat pod hlavičkou Sokola, byly pořádány pod jinou formální hlavičkou, ale Sokolovna se stále využívala jako hlavní místo pro cvičení. V 50. letech se ve Vodňanech velmi rozšířil basketbal a s tím také přišly četné úspěchy. Určitě není možné zapomenout na úspěch vodňanských dorostenek, které vyhrály krajský přebor košíkové. Můžeme i jmenovat hráčky z tohoto kádru, kam patřily sestry Bustovy, Hana Jordánová, Marie Louženská, Olga Razesbergerová, Růžena Řídká, Františka Veselá, Miloslava Rokosová a Zdena Strnadová. Na úspěchy dorostenek a žen navázali i mužští kolegové. Hlavně ve druhé polovině 50. let a na začátku 60. let můžeme zaznamenat největší úspěchy. V krajské soutěži se basketbalisté vždy umisťovali v popředí tabulky. Ve Vodňanech začal být basketbal velmi populární a tím vzrůstala i návštěvnost na místních zápasech. Je také nutné podotknout, že kvůli zvýšenému zájmu fanoušků bylo zápasy přesunuty ze Sokolovny do tzv. výstavní haly, která pobrala mnohem více návštěvníku a bylo to pro ně také výhodnější než se tísnit v Sokolovně. V rámci Vodňan se pořádaly basketbalové turnaje, které byly mezi místními též velmi oblíbené. Jako kostru úspěšného mužstva vodňanských mužů můžeme označit hráče jako byl František Fleischman, Stanislav Hůda, Stanislav Drexler, Petr Prášek, Václav Špatný, Milan Kodádek, Emil Hájek, Richard Razesberger, Stanislav Machart, František Šmrha, Josef Bezděk.[108]

Již byl zmíněný velký úspěch dorostenek. Které ještě několik let poté hrály v krajském přeboru a umisťovaly se na velmi pěkných příčkách. Ve Vodňanech několikrát proběhly pokusy i o založení družstva dorostenců. Ti nejdříve hráli v okresních soutěžích od roku 1955 až do roku 1958. Poslední rok jim vyšel úplně nejlépe. Ve Vodňanech se konal finálový turnaj, na kterém dorostenci obsadili 2. místo. Poté se u dorostenců konala dvouletá pauza. V roce 1960 se konaly Sportovní hry mládeže a tam bylo přihlášeno opět nově vzniklé dorostenecké družstvo. Tam se nepotkalo s výrazným úspěchem. Další pokus oživit dorostenecký basketbal proběhl v roce 1963, kdy byl tým

[107] Pazdera, J., & Řehoř, K. (1996). *Vítězství a prohry vodňanského fotbalu: 100 let SK Vodňany 1896–1996*: SK Vodňany, s. 44,45.
[108] Berka, R. (2009). *140 let vodňanského Sokola*: T.J. Sokol Vodňany, s. 28.

přihlášen do okresního přeboru. Soutěž se bohužel kvůli administrativním chybám ani nerozjela. To znamenalo, že dorostenecké mužstvo sehrálo jen několik přátelských zápasů a tím byla jejich činnost ukončena. To můžeme uvést i jako konec celého basketbalu ve Vodňanech. Protože ve výroční zprávě z ledna 1964 je uvedeno, že žádné vodňanské mužstvo se neúčastní žádné oficiální soutěže a konají se jen přátelské a rekreační zápasy konané hlavně pro zábavu sportujících i publika.[109]

6.2.3 *Stolní tenis*

Na TTO Blaničan bylo navázáno i po 2. světové válce. Stolní tenis se zde opět začíná dostávat více do povědomí občanů až počátkem 50. let. Opět se hrálo v Sokolovně, kde se nacházely jen dva stoly, ale vzhledem k tomu, že popularita stolního tenisu ve Vodňanech velmi rychle stoupala, pořizovaly se do Sokolovny další stoly. Výsledky nebyly stálé. V některých letech se stolní tenis dočkává velmi pozitivních výsledků, jindy jsou výsledky velmi bídné. Ale nic z toho neodrazovalo další zájemce o tento sport, kdy chodilo stále více hráčů, a i nově zakoupené stoly byly stále obsazené. Jako nejvýznamnější jména stolního tenisu 60. let můžeme uvést Oldřicha Brabce, Pavla Hrdinu, Vladimíra Pazderu a Karla Vařečku.[110]

Obrázek 12.
Stolní tenisté po zakončení závodní sezóny 1985.

Berka, R. (2009). *140 let vodňanského Sokola*: T.J. Sokol Vodňany, s. 29.

6.2.4 *Umělecká gymnastika*

Oddíl umělecké gymnastiky ve Vodňanech provozoval činnost pouhé 3 roky. V roce 1960 stála u založení oddílu cvičitelka Věra Svatková. Tak se postarala o organizované tréninky a nácvik sestav. Výsledkem byla dobrá umístění v krajském přeboru družstev, ale také v soutěži jednotlivců ve III. výkonnostní třídě dorostenek,

[109] Burda, K. (1969). *100 let vodňanské tělovýchovy a sportu*: T.J. Sokol Vodňany, s. 48.
[110] Berka, R. (2009). *140 let vodňanského Sokola*: T.J. Sokol Vodňany, s. 28.

která se konala v Táboře. Druhý soutěžní rok už bohužel musí gymnastky absolvovat bez cvičitelky. Ta je nechala samotné, aby se porvaly s trénováním sestav. To bylo někdy spojené i s nelegálním vstupem do Sokolovny nebo do školy, kde trénovaly s pomocí půjčeného magnetofonu. To mělo také neblahé následky, protože v druhém roce už nebyly výsledky tak dobré, i když mužstvo stále nastupovalo v krajském přeboru družstev. Kvůli absenci cvičitelky a pevné ruky dělaly zbytečné chyby. Kvůli tomu mnohé umělecké gymnastky skončily a už ani nebyl dostatek členek pro účast v krajském přeboru družstev. Ale i přes veškeré komplikace zůstaly u tréninku dvě nejtalentovanější gymnastky, které se v posledním soutěžním roce, 1963, zúčastnily soutěže jednotlivců. A velmi úspěšná byla A. Šafránková. Ta po předchozím úspěchu v okresní soutěži přidala titul mistryně i v krajské soutěži. A to vše bez cvičitelky. Tímto se uzavírá kapitola umělecké gymnastiky ve Vodňanech. Neboť po skončení devítileté povinné školní docházky skončily všechny gymnastky, včetně A. Šafránkové, které stále trénovaly.[111]

6.2.5 *Odbíjená*

Stopu v tomto období zanechala i odbíjená. Vzhledem k nenáročnosti, co se týká vybavení a počtu hráčů byla hrána hlavně rekreačně a o tom není dochováno mnoho záznamů. Proto, aby se mohl hrát fotbal organizovaně, je třeba mnoho aktivních činovníků, kteří by se starali o dobrou organizaci a administrativu. Bohužel počet těchto pracovníků byl nedostatečný, což nebyl problém jen odbíjené. Vzhledem k takto malému město se s tímto problémem potýkaly téměř všechny sporty, kromě velmi oblíbeného fotbalu, kde se vždy nacházelo mnoho dobrovolníků, kteří se chtěli o fotbalovou činnost starat.[112]

Organizované soutěže, které se ve Vodňanech konaly můžeme naleznout v kolem roku 1954 a následně mezi roky 1961 až 1966. Pod hlavičkou Dynama byly nejdříve organizovány meziměstské krajské zápasy. A to v kategoriích mužů, žen i dorostenců. V 60. letech se Vodňany přihlásily do okresního přeboru a jako nováček dokázali skončit na třetím místě a v druhém roce tuto soutěž dokonce vyhráli. V následujících třech letech se účastnili vyšší krajské soutěže a zde si také nevedli vůbec špatně. Postupně obsazovali 5., 3. a nakonec 2. místo.[113]

[111] Burda, K. (1969). *100 let vodňanské tělovýchovy a sportu*: T.J. Sokol Vodňany, s. 48.
[112] Burda, K. (1969). *100 let vodňanské tělovýchovy a sportu*: T.J. Sokol Vodňany, s. 48,49.
[113] Burda, K. (1969). *100 let vodňanské tělovýchovy a sportu*: T.J. Sokol Vodňany, s. 49.

6.2.6 *Pozemní hokej*

Historie ve Vodňanech ukazuje, že se sportu věnovali spíše muži a ženy se obvykle nadchly pro nějaký sport, jenže provozování této činnosti nemělo většinou dlouhé trvání a po pár letech sportování většinou tento sport zanikl. To je příklad i pozemní hokeje. Ženy našly inspiraci pro tento sport v roce 1963, kdy byly Vodňany pořadatelem mistrovství republiky pozemního hokeje a do Vodňan se sjely ty nejznámější kluby z celé republiky včetně Slavie, Bohemians a Slavie Hradec Králové. Tento sport ale jinak v republice tolik rozšířen a o to více to platilo v Jihočeském kraji. Zde měly ženská družstva v pozemním hokeji jen Volary, Strakonice a České Budějovice. To poněkud komplikovalo možnost soupeření v organizovaných soutěžích a také byl znát značný rozdíl v kvalitě, protože vodňanské ženy sehrály mnoho neúspěšných zápasů s těmito soupeři. Přístup děvčat k tomuto sportu byl i přes neúspěchy příkladný a snažily se poctivě trénovat, nevynechávaly žádné soustředění. I přesto všechno neměl ženský pozemní hokej ve Vodňanech dlouhou historii. Neboť oproti mužům ženy většinou končily se sportem poté, co vdaly. S čímž se většinou pojilo i narození potomka.[114]

6.2.7 *Šachy*

Po 2. světové válce bylo obtížné navázat na organizovanou činnost šachistů, což se již před válkou podařilo. Velmi pomalu se činnost šachistů začala obnovovat. Ale činnost probíhala v mnoha roztříštěných zájmových kroužcích po velmi málo členech, což vývoji moc nepomáhalo. Postupně se počet šachistů začal zvyšovat, a nakonec i vzniká společné družstvo, které se účastnilo soutěží mezi okresy. V roce 1955 přišel první velký úspěch, kdy se družstvo probojovalo do krajské soutěže. Se zvyšujícím zájmem o šachy se nacházelo i čím dál více dobrovolníku, kteří byli ochotní se starat o činnost družstva. V tomto roce se šachisté dočkali i vítězství na bleskovém turnaji ve Strakonicích, kterého se účastnilo 16 mužstev.[115]

Hned o rok později se šachy přesunuly pod sportovní organizaci Dynamo a také šachisté získali poprvé možnost hrát v Sokolovně, kde byla vybudována klubovna. Nachází se zde celkově šest pětičlenných družstev, která se účastní okresních i krajských soutěží.[116]

---

[114] Tamtéž.
[115] Burda, K. (1969). *100 let vodňanské tělovýchovy a sportu*: T.J. Sokol Vodňany, s. 50.
[116] Tamtéž.

7 Tělesná výchova a sport ve Vodňanech od roku 1989 do roku 2023

7.1 Tělovýchovná jednota Sokol Vodňany

S listopadem 1989 svitla naděje na lepší zítřky. S pádem komunistického režimu se nezměnila jen nálada ve společnosti, politické zřízení, ale také se naskytla možnost znovu obnovit Sokolskou jednotu. Ve společnosti již bohužel nebylo stejné rozpoložení jako v dřívějších letech 20. století. Všechno šlo kupředu a lidé již měli jiné představy a očekávání a některé se neslučovaly se členstvím v Sokole. Jako jeden z nejdůležitějších prvků pro rozvoj Sokola na začátku jeho činnosti bylo vlastenectví a také vůle vybudovat něco skvělého. Něco takového již nebylo po roce 1989 ve společnosti tak zakořeněné. Pravděpodobně i proto, že v demokracii měli lidé mnoho dalších možností a začalo se nabízet obrovská škála nepřeberných aktivit, které bylo možno vykonávat.[117]

I přes to, že již nebyl o činnost takový zájem jako dříve, stále to byla organizace, která toho mohla lidem spoustu nabídnout. I díky tomu se začal Sokol po listopadové revoluci obnovovat. Na mnoha místech to vyvolalo vlnu nadšení. Vodňany nezůstaly pozadu a 1. července 1991 se Sokol znovu obnovil. Dostal zpět také všechny svoje pozemky, které mu byly dříve odebrány a na první schůzi byl prvním porevolučním předsedou zvolen Jiří Calta. Na začátku obnovené činnosti se mohla sokolská jednota pyšnit 124 členy.[118]

Obrázek 13.
Nejmladší cvičenci vedeni Danou Chánovou a Květou Louženskou v 90. letech 20. st.

Berka, R. (2009). *140 let vodňanského Sokola*: T.J. Sokol Vodňany, s. 30.

[117] Berka, R. (2009). *140 let vodňanského Sokola*: T.J. Sokol Vodňany, s. 30.
[118] Tamtéž.

Majetek, kterým se dříve jednota mohla pyšnit se do sokolských rukou vrátil v žalostném stavu. Prvotním cílem bylo tedy zrekonstruovat hlavně Sokolovnu, která byla velmi zdevastovaná. V průběhu následujících let se podařilo postupně zrekonstruovat zevnějšek i vnitřek a proběhla i modernizace nářadí a prostředků ke cvičení. Opravy se táhly postupně až do nultých let 21. století. Zde je třeba pochválit členy výboru, kteří dokázali zajistit mnoho dotací, pro potřebné práce a není možné zapomenout na dobrovolnické úsilí řadových členů jednoty, kteří se mnoha oprav sami zhostili a nechtěli za to žádnou gáži. I tato schopnost členů obětovat se pro jednotu byla důvodem, proč v průběhu let byla jednota tak úspěšná.[119]

Jednota začala znovu úspěšně fungovat a také přitahovat nové členy. Jejich počet v průběhu neustále přibýval, a to i s ohledem na to, že Sokol rozšiřoval svoji činnost. Pod jeho hlavičku spadala metaná, stolní tenis nebo také šachy. V rámci všestrannosti byly nově zahrnuty i rekreační sporty jako odbíjená, sálová kopaná nebo basketbal, cvičil se také aerobik. Nejtěžším počinem znovu založené jednoty byla příprava na XII. Všesokolský slet. Ten se konal v roce 1994 v Praze. Zájem o účast na sletu nebyla příliš valná, proto se dlouho nevědělo, zda Vodňany budou mít na sletu svůj reprezentující oddíl. Nakonec se tak podařilo. Bylo to hlavně díky obětavosti cvičitelky Dany Chánové. Ta vedla oddíl dětí, se kterým odcvičila na sletu nacvičenou skladbu, a tak mohla být jednota právem pyšná, že její organizace na sletu opět nechyběla.[120]

V 90. letech se pokračovalo v nastoleném trendu, kdy se činnost jednoty neustále rozvíjela. Byl také založen oddíl badmintonu. Mnoho úspěchů přinesly hráči stolního tenisu i metané. V roce 1998 se na valné schůzi obměňoval sokolský výbor, do vedení se tentokráte dostaly i ženy, ale ve funkci předsedy pokračoval stále Jiří Calta, protože členové byli s jeho prací spokojeni.[121]

Konec 20. století se nesl v trendu příprav na XIII. Všesokolský slet. Jednota také vykazovala téměř 400 členů. Pod jednotou stále úspěšně fungovaly oddíly metané, badmintonu i stolního tenisu. Na slet v roce 2000 odcestovaly cvičenky aerobiku a také předškolní děti. Slet byl pro vodňanské velmi úspěšný. I proto si cvičící zasloužili ocenění a poděkování od výboru za vzorné reprezentování města, a hlavně sokolské jednoty.[122]

[119] Berka, R. (2009). *140 let vodňanského Sokola*: T.J. Sokol Vodňany, s. 31.
[120] Tamtéž.
[121] Berka, R. (2009). *140 let vodňanského Sokola*: T.J. Sokol Vodňany, s. 33.
[122] Berka, R. (2009). *140 let vodňanského Sokola*: T.J. Sokol Vodňany, s. 34.

Začátek 21. století byl ve znamení překročení 4 stovek členů Sokola. Dohromady jednota čítala 404 členů od mužů, žen, dorostenců až po žáky. Ale co je na tom nejdůležitější, že se převážně jednalo o aktivní členy, kteří buď aktivně cvičili nebo se podíleli na činnosti Sokola. Na velmi úspěšnou cvičitelku Danu Chánovou, která vedla oddíl předškolního dětí, navázala Květa Louženská. Ta přebrala oddíl v roce 1996 a pokračovala v základech, které se snažila do dětí dostat Chánová. Oddíl se věnoval spoustě činnosti, jež se netýkala jen cvičení v tělocvičně. Jednalo se i o pořádání mikulášských nebo vánočních besídek. Také se pořádaly zábavné soutěže spojené s táboráky na Sokolské louce.[123]

Rok 2002 byl ve znamení přírodní katastrofy, která postihla celou republiku. Ničivé povodně zasáhly téměř celou republiku a výjimkou nebyly ani Vodňany. A ušetřen nezůstal ani sokolský majetek. Nejhůře na tom byl cvičiště na Sokolské louce. Srpnová velká voda zaplavila tento pozemek. Poničila oplocení, byly zde vymlety obrovské jámy. Také bylo poničené atletické vybavení a vodě se neubránily ani šatny pro cvičící. Voda z řeky Blanice nakonec poškodila věci, které byly celkově vyčísleny na 1,5 miliónu korun. Jednalo se o velmi velký zásah do rozvoje Sokola. Také je nutno poznamenat, že povodně zasáhly i Sokolovnu. Škody zde ale nebyly tak velké. Tenisové hřiště, které bylo na dvoře Sokolovny v devadesátých letech bylo poškozeno nejvíce. Jakmile to bylo možné, tak se členové po ústupu vody pustili do oprav. Opravy byly dlouhé a skončili až v roce 2003. Finance se naštěstí podařilo získat ze státního povodňového fondu.[124]

Po povodních se poměrně hladce obnovila činnost a pokročovalo se v rozvoji jednoty. S přibývajícími členy se začal pociťovat problém v nedostatku prostoru. Sokolovna již nevyhovovala, neboť zde nebylo dostatek místa pro všechny. Výbor se to rozhodl řešit přistavením jednoho malého sálu v první patře. Přípravy a uskutečnění trvaly poměrně dlouhou dobu a uzavřít se to podařilo v roce 2008.[125]

Činnost Sokola se neustále rozvíjela. K úspěšným oddílům metané, stolního tenisu, sálové kopané tak přibyly například oddíly zdravotní tělesné výchovy, aerobiku, kondičního rytmického cvičení, florbalu ad. Oddíl aerobiku se po svém vzniku úspěšně účastnil několika výstupů včetně prestižní sokolské soutěži v Brně.[126]

[123] Tamtéž.
[124] Berka, R. (2009). *140 let vodňanského Sokola*: T.J. Sokol Vodňany, s. 35.
[125] Tamtéž.
[126] Tamtéž.

Na řadu přišel další všesokolský slet v roce 2006. Tentokrát už s pořadovým číslem XIV. Probíhaly důkladné přípravy. Novinkou byla sokolská štafeta, které měly jednoty společně vykonat. Trasa štafety vedle z Prahy do Českých Budějovic. Vodňanští Sokolové měli na starosti úsek z Protivína k vodňanské Sokolovně. Úsek nakonec vykonali 4 členové. 3 muži a jedna žena. Běžeckou část obstarali Irena Výborná a František Tik. Na kolech je podpořili Václav Turek a Oldřich Brabec. Na slet měl opět odcestovat oddíl předškolních dětí a ženský oddíl aerobiku. To se nakonec také stalo, ale ještě se k nim připojil kroužek z mateřské školy Sluníčko. To znamenalo, že ve vodňanských barvách se sletu účastnilo přes 60 členů Sokola. Vodňanská jednota se samozřejmě neúčastnila jen všesokolských sletů. Jezdila i na župní slety a představení v jihočeských městech. Například v Českých Budějovicích a Táboře.[127]

Nadále pokračovalo velmi dobré fungování všech sportovních oddílu. Jako velmi úspěšnou členku je nutné zmínit jméno Ireny Výborné. Jedna z účastnic štafety před všesokolským sletem v roce 2006 se od roku 2000 věnovala dálkovým běhům. Což zvládala společně s trénováním mladých talentů Sokola. Vrchol její kariéry v bězích je určitě účast na velmi známém závodě Praha–Běchovice–Praha. Ten se konal ve stejném roce jako všesokolský slet. O rok později se do Prahy vrátila na pražský maraton, který úspěšně zaběhla.[128]

Obrázek 14.
Cvičitelka a dálková běžkyně Irena Výborná v roce 2007.

Berka, R. (2009). *140 let vodňanského Sokola*: T.J. Sokol Vodňany, s. 36.

[127] Tamtéž.
[128] Berka, R. (2009). *140 let vodňanského Sokola*: T.J. Sokol Vodňany, s. 36.

Velmi slibně se rozvíjel i velmi mladý oddíl aerobiku, který se zúčastnil i XIII. světové gymnaestrády v Rakousku. V průběhu let počet členů o něco poklesl a v roce 2007 čítala jednota 260 členů.[129]

7.2 Historie sportů ve Vodňanech od roku 1989 do roku 2023

7.2.1 *Fotbal*

Fotbal ve Vodňanech po roce 1989 nezačíná příliš slavně. Předseda TJ Kovařík a předseda fotbalového oddílu Jordán byli policií obžalování za nekalé praktiky v oblasti financí. Oba dostali 2 roky podmíněného trestu. Ve Vodňanech to byl velký skandál a dodnes to je velká kaňka ve vodňanské fotbalové historii. Na polici bylo předvoláno mnoho svědků a finanční prostředky, které byly odcizeny nebyly vráceny. Samozřejmě to ovlivnilo činnost klubu. Na pozici předsedy nastoupil Miloš Štědrý, který měl velmi těžkou úlohu vést klub v normální činnosti v období této krize. Velmi těžké bylo získávání nových hráčů do klubu.[130]

I v důsledku této krize začala sezóna 1990/1991 velmi špatnými výkony na podzim a po první polovině sezóny se klub tísnil na posledním sestupovém místě v I.A třídě s pouhými 7 body. Na jaře čekal klub tedy velmi náročný úkol. Do nového roku vstoupil vodňanský fotbal s nově zvoleným vedením. Předsedou se stal Pavel Vincenec. Jaro nakonec klub zvládl a dokázal se udržet ve stávající soutěži. V průběhu roku 1991 také došlo k historickému obnovení Sokola a některé sportovní oddíly se sloučily pod TJ JČDZ, kam spadal i vodňanský fotbal.[131]

Nová sezóna přinesla úplně jiný příběh. Mužstvu se začalo dařit a začalo okupovat přední příčky I.A třídy. Po podzimu to stačilo na 2. místo za 1. Volyní. Na tu se ztrácel pouhý bod. Jaro přineslo tuhý boj o zlaté umístění. V rozhodujícím zápase mezi Vodňanami a Volyní se radovali vodňanští a tím rozhodli o svém postupu do krajského přeboru v roce 1992.[132]

[129] Tamtéž.
[130] Pazdera, J., & Řehoř K. (1996*). Vítězství a prohry vodňanského fotbalu: 100 let SK Vodňany 1896–1996*: SK Vodňany. s. 45.
[131] Pazdera, J., & Řehoř K. (1996*). Vítězství a prohry vodňanského fotbalu: 100 let SK Vodňany 1896–1996*: SK Vodňany. s. 45, 46.
[132] Pazdera, J., & Řehoř K. (1996*). Vítězství a prohry vodňanského fotbalu: 100 let SK Vodňany 1896–1996*: SK Vodňany. s. 46.

Obrázek 15.
Vodňany v postupové sezóně 1991/1992 po zápase s Volyní.

Pazdera, J., & Řehoř K. (1996*). Vítězství a prohry vodňanského fotbalu: 100 let SK Vodňany 1896–1996*: SK Vodňany. s. 45.

Další roky byly velmi výživné. V létě roku 1992 se nejprve řešila krize ve vedení klubu. Předseda Vincenec po neshodách podává rezignaci, kterou výbor nepřijímá, ale nakonec ho sám odvolává. Ještě před odchodem zde také udělal spoustu nepochopitelných kroků v rámci přestupů, kdy např. nechal přestoupit svého syna Pavla do Příbrami a nevyžadoval za něj žádný finanční poplatek. I přes to všechno vstupují vodňanští do sezóny úspěšně. Místo předsedy obsadil Prášil starší a trenérského kormidla se ujímá duo Průcha a Švarc. Tímto začínají 3 úspěšné roky působení v krajském přeborů mužů.[133]

Vodňany nepotřebovali dlouhý čas na rozkoukání v nové soutěži. Naopak, hned se ocitly v popředí tabulky. První sezónu zakončily na druhém místě a už s velkými ambicemi vyhlížely nový ročník. Před druhou sezónou v kraji ale přišla trenérská rošáda. Na lavičku se vrátil Václav Černý, který předtím dovedl vodňanské k postupu z I.A třídy. I pod ním se ale Vodňany umístily na druhém místě a do 3. ročníku v krajském přeboru vstupovaly s jasným cílem postupu. To se nakonec povedlo. Ve třetí sezóně 1994-95 vodňanští fotbalisté naprosto opanovali celou sezónu a s náskokem 8 bodů ovládli celou soutěž a po 4. v historii vodňanského fotbalu postoupili do divize.[134]

V průběhu těchto tří úspěšných let se také vodňanský fotbal dočkal osamostatnění a klub byl registrován pod novým názvem SK Vodňany Drůbežářské závody. Za vodňanským postupem stojí i neutuchající podpora vodňanského Fan clubu.

[133] Pazdera, J., & Řehoř K. (1996*). Vítězství a prohry vodňanského fotbalu: 100 let SK Vodňany 1896–1996*: SK Vodňany. s. 49.
[134] Pazdera, J., & Řehoř K. (1996*). Vítězství a prohry vodňanského fotbalu: 100 let SK Vodňany 1896–1996*: SK Vodňany. s. 49, 50.

Ten byl věrný v domácích i venkovních zápasech, kam pořádal výjezdy. Vzhledem k tomu, že v roce 1996 se blížily oslavy 100. výročí vodňanského fotbalu, tak si fotbalisté nadělili v roce 1995 postupem předčasný dárek.[135]

Divizní ročník 1995/96 zahájili vodňanští ve velkém stylu. Neboť po 8 kolech se vyhřívali na 1. místě, kdy ještě nepoznali hořkost porážky. Zbytek podzimní části už tak slavný nebyl. Přišla zranění i ztráta formy, a tak se bohužel fotbalisté propadli po podzimu na 7. místo. Ale jako pro nováčka divizní soutěže to byl velký úspěch a úspěšné aklimatizování v soutěži.[136]

Vzhledem k velikosti Vodňan bylo účinkování v divizní soutěži velkým úspěchem, o to více, že celostátní soutěž se zde vydržela hrát celých 5 let až v roce 2000 došlo k sestupu do nižší soutěže, což byl opět krajský přebor. V tom účinkovali vodňanští dlouhých 11 let, než se museli poroučet opět o soutěž níže. To znamenalo sestup do I.A třídy, zde vydržel vodňanský klub až dodnes.[137] Je třeba ještě zmínit úspěch dorostenců, ti zažili velmi povedenou sezónu 2001/2 a dokázali vybojovat postup do krajského přeboru, jehož jsou součástí i v tomto roce.[138]

7.2.2 *Stolní tenis*

Na tradici a velkou úspěšnost stolního tenisu ve Vodňanech se navázalo i po listopadovém převratu v roce 1989. Úspěšnost v tomto sportu se odráží i v založení mládežnických oddílu. Zde vyčníval hlavně žák David Šimoník, který se zúčastnil i celorepublikových soutěží ve své kategorii. Všechny věkové kategorie participovaly v krajských soutěžích. Kromě nich se ve Vodňanech pořádá i vlastní turnaj mládeže. V letech 1995, 1996, 1997 se činnost stolního tenisu pod záštitou Sokola neustále rozrůstala. V soutěžích již bylo zaregistrovaných 5 mužstev, které pravidelně vozily ze soutěží úspěchy.[139]

Úspěchy ve stolním tenise stále pokračovaly i v průběhu dalších let. Nejvíce jich bezpochyby přidal mladý David Calta. Ten v žákovských kategoriích začínal s Davidem Šimoníkem a ve vzájemných začátcích zůstával spíše v jeho stínu. V průběhu let se ale

[135] Pazdera, J., & Řehoř K. (1996*). Vítězství a prohry vodňanského fotbalu: 100 let SK Vodňany 1896–1996*: SK Vodňany. s. 50, 51.
[136] Pazdera, J., & Řehoř K. (1996*). Vítězství a prohry vodňanského fotbalu: 100 let SK Vodňany 1896–1996*: SK Vodňany. s. 65.
[137] Jihočeský fotbal. https://www.jihoceskyfotbal.cz/.
[138] Historie klubu. https://fk-vodnany.webnode.cz/o-klubu/historie-klubu/.
[139] Berka, R. (2009). *140 let vodňanského Sokola*: T.J. Sokol Vodňany, s. 31,33,34.

tvrdou prací dokázal vypracovat ve velmi úspěšného reprezentanta vodňanského stolního tenisu a pro Vodňany vybojoval několik titulů krajského přeborníka. Ať již v žákovských nebo dorosteneckých letech. Dvakrát byl dokonce vybrán, aby reprezentoval Jihočeský kraj na setkání olympijských nadějí. Nejdříve v Brně a následně v Ústí nad Labem.[140]

Obrázek 16.
David Calta, několika násobný mistr mládežnických krajských soutěží na začátku 21. století.

Berka, R. (2009). *140 let vodňanského Sokola*: T.J. Sokol Vodňany, s. 32.

Úspěšným a velmi respektovaným hráčem byl Oldřich Brabec, který se na konci 90. let a na začátku nového tisíciletí zúčastnil několika mistrovství Evropy ve stolním tenise. O to obdivuhodnější je to vzhledem k tomu, že to vše absolvoval na vlastní náklady, které nebyly úplně zanedbatelné, jelikož se muselo cestovat po celé Evropě. Jednou dokonce vycestoval i do zámoří, přesněji do Kanady, kde se zúčastnil celosvětového mistrovství.[141]

[140] Berka, R. (2009). *140 let vodňanského Sokola*: T.J. Sokol Vodňany, s. 35.
[141] Berka, R. (2009). *140 let vodňanského Sokola*: T.J. Sokol Vodňany, s. 34.

Obrázek 17.
David Šimoník, žákovský mistr Jihočeského kraje na začátku 21. století.

Berka, R. (2009). *140 let vodňanského Sokola*: T.J. Sokol Vodňany, s. 32.

Úspěšný mládežnický hráč David Calta byl nakonec také u do té doby největšího vodňanského úspěchu mužů. Pětičlenné první družstvo se dokázalo v roce 2007/8 probojovat do 3. ligy, kam se dostali díky vítězství v jihočeské divizi.[142]

Ve 3. lize stolního tenisu se vodňanští stolní tenisté vedli více než obstojně, dlouhá léta obsazovali spíše příčky v horní polovině tabulky, v roce 2020 se dokonce dočkali postupu do 2. ligy. 3. ligu sice neovládli, ale po zkrácené sezóně, kterou přerušila covidová epidemie, se nacházeli na 2. místě a byl jim nabídnut postup z 2. místa. Tuto nabídku vodňanští využili. A opět byl u postupu dlouholetá opora a patriot vodňanského stolního tenisu, David Calta. 2. ligu stolního tenisu hrají vodňanští dodnes.[143]

7.2.3 *Metaná*

Metaná se ve Vodňanech stala velmi oblíbeným sportem. Začátkem 90. let se oddíl metané pod hlavičkou Sokola probojoval do první ligy a sám pořádal i turnaje s mezinárodní účastí. Oblíbenost tohoto sportu místních dokumentuje založení i ženského družstva. V roce 1994 vodňanští hráči metané velmi úspěšně pořádali mezinárodní turnaj o Prácheňský pohár. O tento pohár bojovalo 28 mužstev. V roce 1995 se vodňanští můžou pyšnit zlatou medailí z Mistrovství České republiky. Tu získala Jaroslava Zemanová. A dostalo se jí i velké pocty, neboť byla pozvána a oceněná vedením Sokola v pražském Tyršově domě. V roce 1997 si tento úspěch zopakovala a znovu se podívala na nejvyšší stupínek na Mistrovství České republiky. Odměnou jí za to byla i pozvánka do reprezentace Metané České republiky a měla možnost účasti na

[142] Berka, R. (2009). *140 let vodňanského Sokola*: T.J. Sokol Vodňany, s. 36.
[143] Strakonický deník 2020, 2022.

Evropském mistrovství světa v Dánsku. Ale tím úspěchy žen v metané nekončily. O rok později si na republikovém mistrovství pověsila na krk zlatou medaili Daniela Davidová. Následující rok si to ženy opět prohodily a na zlatý stupínek vystoupala Jaroslava Zemanová. Daniela Davidová o moc nezaostala a skončila na druhém místě. Tento rok se úspěšně umístily i týmová družstva, neboť ženy si odvezly zlaté medaile a muži vystoupali na bronzovou příčku.[144]

Obrázek 18.
Metanáři Jaroslava Zemanová, Daniela Davidová a Miloš Brož, mající na svém kontě několik účastí na mistrovství Evropy i České republiky na začátku 21. století.

Berka, R. (2009). *140 let vodňanského Sokola*: T.J. Sokol Vodňany, s. 32.

Metaná i dále pokračuje ve své úspěšné činnosti, během let se ale snižuje počet metanářů a v roce 2020 disponují Vodňany jen družstvem mužů. To ale velmi úspěšně reprezentuje Vodňany v 1. lize. Je zde ale velký potenciál pro další rozvoj tohoto úspěšného vodňanského sportu. Na dvoře Sokolovny byla vybudována nová asfaltová dráha pro účely metanářů. V tomto roce taky proběhl nábor dalších členů do nově vytvořeného družstva a též je zde pokus o obnovení mládežnické metané.[145]

7.2.4 *Další sporty*

Ve Vodňanech se samozřejmě provozují kromě již zmiňovaných i jiné sporty. Některé jsou ale pořádány jen pro zábavu a nejsou nijak organizovaně vedené. Kvůli nedostatečnému zázemí je nutné kvůli některým sportům dojíždět i do jiných měst. V České republice jeden z nejoblíbenějších sportů, hokej, se ve Vodňanech provozuje jen

[144] Berka, R. (2009). *140 let vodňanského Sokola*: T.J. Sokol Vodňany, s. 31,33.
[145] Tělocvičná jednota Sokol Vodňany. https://www.vodnany.eu/telocvicna-jednota-sokol-vodnany/os-12987.

v rámci amatérského pojetí, kdy klub pod názvem HC Vodňany nastupuje v podnikové soutěži. A vzhledem k tomu, že ve Vodňanech není žádná stálá ledová plocha, musí dojíždět do okolních měst, nejčastěji do Strakonic.[146]

V dalších odvětvích můžeme občas naleznout velké úspěchy jednotlivců pocházejících z Vodňan, ale Vodňany na tom nemají většinou velkou zásluhu. Příkladem může být úspěšná karatistka Veronika Halodová. Ta se v roce 2012 stala mistryní Evropy v karate ve stylu Goju ryu a to v kategorii dorostenek. Na mistrovství Evropy konající se v Budapešti se Veronika připravovala hlavně v oddílu karate v Českých Budějovicích. I tak můžou být Vodňany právem hrdé, že mají ve svých řadách takto úspěšnou rodačku.[147]

Ve Vodňanech se v lednu v roce 2013 rozhodla skupinka aktivních občanů uspořádat 1. ročník lyžařského závodu „Loucký mlýn“, který bylo velmi obtížné naplánovat kvůli nepředvídatelným sněhovým podmínkám, které ve vodňanské oblasti panují. Závody měly navazovat na podobné závody, které se konaly dříve ve Vodňanech a na Pražáku. Zkušení běžci na lyžích, ve spolupráci se zkušeným Miroslavem Novákem, připravili běžecké stopy. Velmi smutné je, že několik netolerantních občanů tyto stopy poničilo, když si vyšli na běžnou procházku, někteří je dokonce poničili jízdou na motorových strojích. A to i přesto, že závod a připravování stop bylo ohlášeno dopředu v městském rozhlase. Závodu se dohromady zúčastnilo 23 závodníků, a to hlavně v kategoriích mužů a žen.[148]

Ve Vodňanech se líhnou talenti i v oblasti tenisu. Jedním takovým příkladem může být Kristýna Vondrášková, která se jako třináctiletá v roce 2013 dokázala prosadit v dorostenecké kategorii, i přesto že věkově stále spadá do žákovské kategorie. V zimě se dokázala probojovat na halové mistrovství České republiky a v létě 2x postoupila do celostátního turnaje nejtěžší kategorie A. I zde se opět projevuje problém nedostatečného zázemí, který tíží Vodňany. V létě se může skvěle připravovat v místních podmínkách, v zimě bohužel musí dojíždět do okolních měst a připravovat se v halách. Nejčastěji to jsou města Hluboká nad Vltavou, Písek, Strakonice a České Budějovice.[149]

[146] Strakonický deník 2022
[147] Vodňanský zpravodaj 2012
[148] Vodňanský zpravodaj 2013
[149] Vodňanský zpravodaj 2013

8. Závěr

První zmínky o organizované TV ve Vodňanech se tahají až do roku 1869, kdy byla založena Tělovýchovná jednota Sokol Vodňany. Ta se stala hlavním pilířem tělesné výchovy v průběhu let. Velmi bohatou historii má ve Vodňanech také fotbal, který se zde začal hrát pod Bruslařsko-veslařským klubem už na konci 19. století a jeho tradice přetrvává dodnes.

Sport je důležitou součástí společenského života ve Vodňanech a byl jím i po dlouhé roky, i skrze velké nepříjemnosti, které s sebou přinesly první a druhá světová válka a následně také nástup komunistické vlády k moci. Vodňanský sport se stejně jako jeho občané vždy vzchopil a dokázal se opět postavit na nohy a přinášet radost mnoha generacím.

Sport přinesl do Vodňan spoustu úspěchů, ale také mnoho zklamání spojené s neúspěchy nebo nekvalitními výkony mužstev či nedostatečné morálky k vykonávání a docházení ke sportovní činnosti.

Tato bakalářská práce měla přinést ucelený souhrn historie vodňanského sportu, který jsme rozdělili do několika etap. První začíná založením Sokola v roce 1869 a končí v roce 1918, tedy s koncem první světové války. Druhé období je vymezeno rokem 1918 a 1945, tedy rokem, kdy se chýlí ke konci druhá světová válka, která otřásla světovými dějinami. Po druhé světové válce začíná námi vymezené třetí období, které skončilo rokem 1989, kdy je také svrhnut komunistický režim a nastává mnoho změn, které se netýkají jen sportu, ale celé společnosti. Tímto převratem se dostáváme i do našeho posledního období sledovaného sportu ve Vodňanech. To trvá od roku 1989 až do současnosti, což znamená do roku 2023.

Hlavními a nejvýznamnějšími spolky, které se v průběhu let staraly o rozvoj TV a přinášely Vodňanům největší úspěchy jsou bezpochyby Sokol a SK Vodňany, pod který spadá právě fotbal. Ale nemůžeme opomenout ani jiné sporty, které jsou pro Vodňany velmi významné. Hodně úspěchů si připsal stolní tenis a šachy, které se staly velmi oblíbené. Nelze samozřejmě opomenout ani jiné organizace, které se v průběhu let snažily o aktivní sportovní činnost občanů Vodňan. Ať již byly zrušeny tehdejšími režimy nebo nebyly dostatečně navštěvované, i tak přispěly k rozvoji sportu ve Vodňanech a byly základem TV pro další generace.

Je nutné připomenout velikost Vodňan, které se nachází ve Strakonickém okrese a na půli cesty mezi Strakonicemi a Českými Budějovicemi. Dlouhodobě se nemůže s těmito dvěma mnohem většími městy měřit. Jelikož mají mnohem větší finanční základnu, kterou můžou poskytnout spolkům vyskytujících se v těchto městech. Samozřejmě, že v některých obdobích a sportech se můžou vodňanské spolky a organizace měřit se spolky z těchto měst. Což je možné vypozorovat např. u fotbalu, jelikož v některých obdobích byly Vodňany velmi úspěšné, a dokonce předčily svého velkého soka ze Strakonic. To je také možno přisoudit silné a talentované generaci, která se v té době v klubu sešla. Ale co se týče financí a zázemí, nemůžou se Vodňany s těmito městy měřit.

I ke skutečnosti, že Vodňany nejsou ani okresním městem a momentálně je zde necelých 6 900 obyvatel,[150] tak o tomto městě není dostupných tolik publikací, jako můžeme naleznout právě o Strakonicích nebo Českých Budějovicích.

Tato bakalářská práce byla velmi náročná na zpracování, jelikož bylo nutné prostudovat archivní knihy a také historické prameny z místního tisku v archivu. To velmi rozšířilo mé znalosti o TV a historii sportu ve Vodňanech. U některých sportů by se dalo rozepsat mnohem podrobněji, ale u jiných sportů a organizací bylo naopak obtížné nalézt alespoň nějaké základní informace. Proto bylo složité vytvořit nějaký ucelený souhrn o sportu a TV ve Vodňanech. Ale myslím, že se mi to nakonec podařilo.

[150] Základní informace o Vodňanech. https://www.infocentrumvodnany.cz/infocentrum/zakladni-informace.

Prameny a literatura

Literatura

Berka, R. (2009). *140 let vodňanského Sokola:* T.J. Sokol Vodňany.

Berka, R. (2005). Vodňany v období první republiky (ze zpráv dobového tisku): Městské muzeum a galerie Vodňany.

Berka, R., & Pazdera, J. (1986). *Vodňany - 650 let města 1336–1986:* Městský národní výbor ve Vodňanech.

Burda, K. (1969). *100 let vodňanské tělovýchovy a sportu:* T.J. Sokol Vodňany.

Kadlec, K. (1983). *Historie šachu ve Vodňanech*: T.J. Sokol Vodňany.

Klimeš, J. (1914). *Almanach: Kr. město Vodňany a okolí. Vodňany:* Okrašlovací spolek.

Kuča, K. (2011). *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, V-Ž (VIII. díl).* Praha: Libri.

Moštecký, H. (1929). *Pamětní list Vydaný u příležitosti 60 ti letého založení Tělocvičné jednoty: „Sokol" Vodňany:* Knihtiskárna Ant. Dvořáka ve Vodňanech.

Pazdera, J., & Řehoř K. (1996). *Vítězství a prohry vodňanského fotbalu: 100 let SK Vodňany 1896–1996:* SK Vodňany.

Periodika

Strakonický deník 2020, 2022

Vodňanský zpravodaj 2012, 2013

***Elektronické* a internetové zdroje**

Florian Fencl – výrazná osobnost Vodňan. https://www.muzeumvodnany.cz/muzeum-galerie/ctete-vice/605-

Historie. https://www.vodnany.eu/historie/d-34987.

Historie KČT. https://kct.cz/historie.

Historie klubu. https://fk-vodnany.webnode.cz/o-klubu/historie-klubu/.

Historie Orla. https://www.orel.cz/?ukaz=pocatky_orla_morava.

Historie Vodňan. https://www.muzeumvodnany.cz/muzeum-galerie/oddeleni/badatelna/historie-vodnan/historie-vodnan.

Historie Vodňan v datech. https://www.muzeumvodnany.cz/muzeum-galerie/oddeleni/badatelna/historie-vodnan/historie-v-datech.

Historie župy. https://zupajihoceska.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=2&Itemid=149.

Městské muzeum a galerie Vodňany. https://www.muzeumvodnany.cz/muzeum-galerie/fotoserie/321-fotografie-z-navstevy-prezidenta-vaclava-havla-ve-vodnanech.

O nás. https://www.sdtj.cz/o-nas/.

Tělocvičná jednota Sokol Vodňany. https://www.vodnany.eu/telocvicna-jednota-sokol-vodnany/os-12987.

Základní informace o Vodňanech. https://www.infocentrumvodnany.cz/infocentrum/zakladni-informace.

Použité zkratky

ČSR – Československá republika
ČOS – Česká obec sokolská
ČSTV – Československý svaz tělesné výchovy
DTJ – Dělnická tělocvičná jednota (1903-1948)
KČT – Klub českých turistů
KČST – Klub československých turistů (1918-1939)
SK – Sportovní klub
SDTJ – Svaz dělnických tělocvičných jednot
TV – tělesná výchova
TJ – Tělovýchovná jednota
TTO – Table tenisový oddíl
TTK – Table tenisový klub